

BIJEENKOMST GEHOUDEN IN DE KERK VAN GENEVE (1551)

door

JOHANNES CALVIJN

**WAARIN DE ZAAK VAN DE EEUWIGE VERKIEZING VAN GOD KORT EN
DUIDELIJK DOOR HEM WERD UITEENGEZET EN BEKRACHTIGD MET
GEZAMENLIJKE INSTEMMING VAN ZIJN BROEDERS DIENAREN.**

GEDRUKT TE GENÈVE BIJ VINCENT BRES 1562

VOORWOORD VAN DE VERTALER

Leeuwarden, januari 1971.

L. S.

Hierbij ontvangt U het verslag van een der wekelijkse bijeenkomsten van de predikanten van Genève (op vrijdag), waar gehandeld is over de verkiezing van eeuwigheid. Inleider was Ds. Calvijn, en daarna zeggen de andere predikanten er het hunne van. Deze bijeenkomst vond plaats in 1551. (Het verslag is gedrukt in 1562). Iemand uit Italië afkomstig ging in Genève een leer verspreiden waarbij het geloof vóór de verkiezing werd gesteld. Dit was de aanleiding, dat dit onderwerp op de predikantenbijeenkomst onder de loupe genomen werd. Ik wist niet dat reeds meer dan 60 jaar vóórdat deze dingen in ons land zoveel strijd veroorzaakt hebben (tegen de Remonstranten), dezelfde kwestie al in Genève aan de orde was geweest. De Dordtse vaders hebben dit zeker wel geweten. Heel dit verslag is een mooie toelichting (historisch) op de artikelen tegen de Remonstranten. Dit leek mij heel belangwekkend om uit de historie naar voren te brengen. Maar hiermee hadden we nog geen boekje vol. Daarom heb ik tevens aan de wens van velen voldaan om wat brieven van Calvijn aan Melanchthon (vice versa) te vertalen. De eerste is van Luther aan Melanchthon. Verder gaat de correspondentie tussen Calvijn en Melanchthon juist over het onderwerp van de verkiezing en voorbestemming, waarin Melanchthon aarzelde met Calvijn in te stemmen. Ik kan dit wel enigszins verstaan.

Gode zij dank is de (onze) verkiezing een werkelijkheid; als God Zich niet over ons ontfermd had, zou niemand van ons behouden zijn. Wij waren allen verwerpelijk. En God is aan niemand de begenadiging verplicht. Maar men moet voorzichtig zijn in het spreken over dit heilgeheim, dat alleen door de ingewijden (de verkorenen zelf) verstaan wordt; niet tot zelfverheffing, maar tot lofprijzing van de onverdiende genade van God.

Allen die uitverkoren worden, of zijn, worden door God gesteld om voor de anderen ten zegen te zijn. En ze zijn dat ook, als zij het Evangelie bekend maken, en hun licht zó voor de mensen laten schijnen, dat die hun goede werken zien, en daarom de Vader in de hemel verheerlijken. Welk mens kan zich met recht beklagen, dat God mensen uitkiest om voor de anderen ten zegen te zijn? Het uitkiezen van de één, is het zegenen van de anderen. Laten we er ons goed van doordringen dat we allen verwerpelijk waren. Had Kaïn reden om Abel te doden? Allerm minst; het was pure boosaardigheid: zijn werken waren boos, die van zijn broeder rechtvaardig. Hadden de aartsvaders het recht een hekel aan broeder Jozef te hebben? Hij werd ook voor hun levensbehoud in de hongersnood, onderkoning van Egypte. GOD had hem daartoe bestemd, en dit aan Jozef geopenbaard. Wie mocht hem dat kwalijk nemen? Moesten zij nijdig op hem worden omdat hij argeloos vertelde wat de Heere hem had laten zien? Over deze voorbestemming kon hij met zijn broers niet praten, en dat waren nog wel de zonen van Jacob. Ik wil maar dit zeggen: Over zulke heilgeheimen, die God aanvankelijk alleen aan de naastbetrokkenen bekend maakt, kan men maar met weinigen, soms met niemand praten. Wij spreken wijsheid onder de volmaakten, een wijsheid die niet ieder verstaan of verdragen kan.

Nog een gedachte die telkens bij mij opkomt als ik over deze dingen nadenk: Het woord van Mozes tot Farao na de zesde plaag had niet het eerste kunnen zijn. God laat het hem zeggen, tegen het eind, als Farao's verharding duidelijk gebleken is: "Maar waarlijk, daarom heb Ik u verwekt, opdat Ik Mijn kracht u betoonde, en opdat men Mijn Naam vertelle op de ganse aarde". (St. Vert.) Ex. 9 : 16; Rom. 9 : 17. Ik acht de Statenvertaling hier beter dan die van het Bijbelgenootschap. De woorden in het Hebr. en Grieks spreken niet van verwekken = telen, maar van opwekken = wakker maken. Als ik de dingen in hun verband lees in de Schrift, komen er geen moeilijkheden. Maar zet men ze buiten hun verband in een (abstract) schema, van verkiezing en verwerping in dit geval, dan komen er onnodige moeilijkheden. Overigens heeft Calvijn natuurlijk volkomen gelijk als hij zegt, dat wij ook mogen weten, en moeten onderwijzen, wat God zelf ons door de Apostel leert. Maar Paulus schrijft het in een brief aan een Gemeente van gelovigen. En in Ef. 1 spreekt hij erover in een doxologie, een lofzegging van en voor de Gemeente. Laten wij het in dit verband houden - Hoe zouden wij God ooit genoeg kunnen danken voor Zijn verkiezende liefde. Laten we echter nooit vergeten, wat Calvijn ook duidelijk voorhoudt, dat wij verkoren zijn om heilig en onberispelijk te zijn. Wie kan met recht bezwaar maken tegen onberispelijkheid?

Ds. D. v. Dijk

DE GELOVIGE LEZERS HEIL

Men zegt gewoonlijk dat er altijd wel een geluk bij een ongeluk is. Het grootste gedeelte van hen die zó spreken, begrijpt niet wat de bron van die gewone spreekwijze is. Want zij nemen de woorden zoals ze gelegen zijn, en denken er niet aan dat het goede dat na het kwade komt, van iets anders dan van het kwade komt, alsof een kwaad zich uit zichzelf in goed zou kunnen veranderen. Alleen de gelovige mens kan dat waarlijk uitleggen; te weten, dat de goedheid en de kracht van God jegens de Zijnen van dien aard is, dat Hij maakt dat hetgeen er naar zijn aard toe strekte om ineensorting en verstrooiing te bewerkstelligen, tot een geheel tegenovergesteld doel wordt omgewend wat de gelovigen betreft; dat wil zeggen dat er iets uitnemend goeds en voordeligs uit voortkomt door de leiding van Iemand die het licht uit de donkerheid en de duisternissen tevoorschijn weet te brengen. Een Mr. Warhoofd, voortgekomen uit het een of andere gezelschap van Carmelieten en monniken, stelt zich plotseling aan als een kwakzalver, en er op zinnende door welk middel hij zich zou kunnen laten gelden, vond hij niets dat naar zijn mening zó snel naar het doel voerde en zó geschikt was, dan zich onbedacht te verstoppen in de Kerk van Genève, en daar zeker gif uit te strooien dat hij uit Italië had meegebracht. Hetgeen hij niet had durven ondernemen, als hij zich niet begunstigd had gevoeld door de kwaadwilligheid van sommige mensen die er zich gaarne mee bezig hielden heel de Kerkelijke orde en tucht te verstoren. Hij had een goede en ruime gelegenheid, en als hij tot het doel van zijn voornemen gekomen was, zou hij dit reeds bereikt hebben, dat hij de mensen tot drieste verachters van God maakte, en aan een ieder de vrijheid in handen gegeven had alles te doen wat hem goeddacht. Want door de orde van de voorbestemming of verkiezing van God om te keren, en die te stellen in het geloof, maakte hij dat het geloof in ieders vermogen stond, en terwijl op die manier ieder zichzelf wijs maakte dat hij het geloof had, behoefde hij zich niet bezorgd te maken te denken dat hij zalig zou worden, ook al was zijn leven vol goddeloosheid en alle besmetting. Deze uitermate onbeschaamde man van niets, brutaal als er nooit iemand ter wereld geweest was, had reeds medeplichtigen aangetrokken, gelijk zulke zeugen genoeg van zulk soort varkens vinden en hoewel de dwaling van zijn leer duidelijk was, zodat zelfs de kleintjes het wel bemerken konden, werd zij toch aannemelijk als die leer is voor de verdorven natuur, door sommigen maar al te gemakkelijk aangenomen die wel gewild zouden hebben dat alle godsvrucht en alle eerbaarheid van leven heel ver weggejaagd werden. Maar God heeft door Zijn grote barmhartigheid daarvan zó gelukkig genezing gegeven, dat dat afschuwelijke ondier beschaamd geworden is, en zijn varkens, tenminste de snuit niet hebben durven openen om te knorren. En daar ziet ge op welke wijze dit ongeluk goed geweest is, namelijk doordat het gelegenheid gegeven heeft tot opheldering van de zó noodzakelijke en zó heilzame stof van de voorbestemming. Want dat heeft de Dienaren van de Kerk van Genève bewogen om een vrijdag, naar de orde die zij volgen om op die dag hun bijeenkomst te houden, te besteden om voor heel de vergadering deze stof te ontvouwen, waarvan Ds. Jean Calvin zulk een korte, en in zijn korthed zó duidelijke uiteenzetting gaf, dat als men er iets aan wilde toevoegen, dat slechts een herhaling zou zijn, of althans, een zelfde zaak breedvoeriger zeggen; en aan de andere zijde, wanneer men er iets van wilde

weglaten, zou dat zijn de zaak onvolledig maken. En hetgeen de andere broeders en Dienaren daarna gezegd hebben, is een eenvoudige bevestiging geweest. Op die wijze is dan deze kwakzalvermonnik, terwijl hij meende alles in de war te sturen, niettemin de aanleiding geweest voor een groot goed, waaraan hij niet dacht; en zó is het kwaad dat hij wel durfde binnenvoeren, goed geweest. Als dit goede u nog niet eerder aangeboden is, laat dan toch niet na het aan te nemen; want deze leer die zó goed is en zó vol van vertroosting, is heden ten dage voor het minst even noodzakelijk als ooit, omdat zij tegenwoordig niet meer gebrek aan vijanden heeft, dan zij toen had. Weest Gode bevolen.

VERGADERING GEHOUDEN IN DE KERK VAN GENÈVE, WAARIN BEHANDELD IS DE STOF VAN DE EEUWIGE VERKIEZING VAN GOD

Gebod dat de Dienaren gewoon geweest zijn te doen aan het begin van de vergadering. Wij zullen onze goede God en Vader aanroepen, en Hem smeken dat het Hem moge behagen ons al onze fouten en beledigingen te vergeven, en ons te verlichten door Zijn Heilige Geest, om het ware begrip te hebben van Zijn heilig Woord, en ons de genade te bewijzen dat wij het zuiver en trouw kunnen behandelen, tot eer van Zijn heilige Naam, tot stichting van Zijn Kerk en tot ons heil. Hetgeen wij vragen in de Naam van Zijn enige en welgeliefde Zoon, onze Heere Jezus Christus. Amen.

En allereerst is Ds. Jean Calvin begonnen zoals hier volgt: Omdat wij het Avondmaal binnenkort zullen ontvangen, en wij dat niet kunnen ontvangen gelijk wij moeten, tenzij wij ware enigheid van geloof hebben, die ons samenbindt, en satan ook in deze vorige dagen getracht heeft verwarring en verdeeldheid onder ons aan te brengen, gelijk gij weet, hebben wij allen tezamen geacht dat het goed en nuttig zou zijn te handelen over het uitkiezen van God, waardoor Hij ons gekozen en uitverkoren heeft, opdat dit op zulk een wijze door de groten en de kleinen verstaan zou worden, dat wij daarover in vrede en rust van ons geweten zouden verkeren. Maar de stof zou lang zijn om uiteen te zetten. Daarom zal ik mij tot kortheid moeten beijveren zoveel als mij mogelijk zal zijn, met voorbijgaan van vele dingen die gezegd zouden kunnen worden, omdat de tijd niet zou toelaten dat alles in den brede uiteengezet werd; zoveel is zeker dat ik moeite zal doen, (door de genade van God), dat er een hoofdsom zal zijn waaraan men zich zal kunnen houden, en dat er niemand zó dom en onwetend zal zijn dat hij zich zou kunnen verontschuldigen dat de zaak hem niet bekend was. En voorts ten slotte, als iemand enige twijfel of bezwaar zou hebben, zal hij het kunnen verklaren, opdat alles beter verklaard en bewezen moge worden, namelijk met de heilige Schrift. En zie hier waarmee wij moeten beginnen, te weten, dat wanneer wij geloven in Jezus Christus, dat niet komt van onze eigene bedrevenheid, en ook niet dat wij zulk een groot, of zulk een scherp verstand hebben, om die hemelse wijsheid te begrijpen, die in het Evangelie vervat is, maar dat dat komt van een gunstbewijs van God, ja van een genade die onze natuur te boven gaat. Er blijft nu over te zien of die genade aan allen gemeen is of niet. Maar de heilige Schrift zegt het tegenovergestelde, namelijk, dat God Zijn Heilige Geest geeft aan wie het Hem goeddunkt, dat Hij ze verlicht in Zijn Zoon. De ondervinding

toont het en wij zijn ervan overtuigd. Wij moeten daaruit dus de gevolgtrekking maken, dat het geloof voortkomt uit een hoger en meer verborgen bron en fontein, te weten uit de genadige verkiezing van God, waardoor Hij ter zaligheid kiest degenen die het Hem goeddunkt. En het is dit wat de heilige Paulus behandelt in het eerste hoofdstuk aan de Efezen, wanneer hij God looft, niet alleen hierom dat wij geloven, of wel hierom dat Hij ons Jezus Christus gegeven heeft in Wie wij moeten geloven, en dat wij heel de vervulling en volkomenheid van ons heil in Hem hebben; maar hij zegt: Gezegend zij God Die ons geroepen heeft, en ons verlicht heeft, ja zelfs gelijk Hij ons uitverkoren had vóór de grondlegging der wereld. (Ef. 1:4). Wij zien dus nu, hoe de genade van God door ons volledig gekend zal worden, namelijk, niet slechts wanneer wij ervan overtuigd en verzekerd zijn dat Hij ons het geloof geeft, maar dat Hij het ons gegeven heeft, aangezien Hij ons uitgekozen had vóór de schepping der wereld, door Zijn wil.

Maar de heilige Paulus stelt zich daarmee nog niet tevreden, maar hij voegt daar bij, dat Hij ons uitverkoren heeft, naar het voornemen van Zijn wil, dat Hij bij Zichzelf overlegd had (vs. 9). Wij moeten deze woorden hier wel van gewicht achten. Want wanneer de heilige Paulus spreekt van het voornemen van God, stelt hij dat tegenover hetgeen in de mens zou kunnen zijn, om te zeggen dat het er ingelegd is. Wanneer er sprake is van dit woord VOORNEMEN, wat is dat dan anders dan deze raadslag die God gehad heeft? Gelijk wanneer hij zegt, dat God ons heeft uitgekozen met een heilige roeping, (aan Titus) en dat niet naar onze werken, maar volgens Zijn voornemen en volgens Zijn genade, dat wil zeggen, volgens Zijn genadig voornemen. Wij zien daar een vergelijking die de heilige Paulus maakt van twee tegenovergestelde zaken, namelijk, van de werken van de mensen, en aan de andere zijde stelt hij het voornemen van God. En dus, wanneer wij dit woord horen uit de mond van de heilige Paulus, laten wij dan een raadslag verstaan die God gehad heeft wanneer Hij ons bij Zichzelf heeft uitgekozen, zonder niettemin acht te geven op hetgeen in ons is, om te zeggen dat Hij daardoor aangetrokken is, of bewogen om ons goed te doen. Het is waar, dat God wel acht op ons geeft wanneer Hij ons uitkiest, maar wat zal Hij er vinden? Niets dan alle jammer en ellende, en daardoor wordt Hij bewogen tot medelijden. Maar nu vindt Hij die ellende in alle mensen in het algemeen; maar Hij bewijst barmhartigheid aan die het Hem goeddunkt. En waarom? De reden is ons niet bekend. Welnu dan moet voor ons voldoende zijn wat wij kunnen begrijpen, dat wil zeggen, wat de heilige Paulus ons zegt en verklaart, dat God ons uitgekozen heeft, volgens het voornemen dat Hij overlegd had bij Zichzelf: dat Hij daardoor al de aanmerkingen wil terneer werpen die men zou kunnen aanvoeren en zeggen: En God zou op die manier onrechtvaardig zijn. Het is dus nodig dat dat alles uitgesloten wordt. Wanneer hij zegt dat God bij Zichzelf dit voornemen overlegd heeft, dat wil zeggen, dat Hij niet buiten zichzelf gegaan is, dat Hij de ogen niet herwaarts en derwaarts geworpen heeft, om te zeggen: Ik zal bewogen worden om dit te doen. Maar bovendien, hij zegt dat Hij ons heeft uitverkoren in Jezus Christus, en duidt daarmee aan dat wij in onszelf onwaardig zijn, gelijk het ook in waarheid zó is en degenen die dat niet belijden, misgaan zich wel door verwaandheid, wanneer zij menen dat zij iets in zichzelf hebben, waarom God ze tot Zich geroepen heeft. En daarom heeft hij er aan toegevoegd, dat Hij ons

aangenomen heeft in Zijn welbeminde Zoon. En het is niet zonder reden dat hij aan onze Heere Jezus toekent, dat Hij de welbeminde Zoon is. In onszelf zijn wij gehaat en waard dat God ons verfoeilijk acht; maar Hij ziet ons aan in Zijn Zoon, en dan heeft Hij ons lief. Voorts voegt de heilige Paulus er met name bij, dat het is opdat wij heilig en zonder vlek zouden zijn, opdat men zou weten dat het geloof op een lagere trap staat, en dat het afhangt van de verkiezing van God. (Ef. 1 : 4). En wij moeten ons herinneren wat de heilige Petrus zegt in het 15e hoofdstuk van de Handelingen (vs.9), dat God de harten van de mensen reinigt door geloof. Wanneer de heilige Paulus dan dus zegt in dit gedeelte, dat wij door God uitgekozen zijn om heilig en vlekkeloos te zijn, begrijpt hij het geloof daaronder. Want het is zoveel alsof hij zeide, dat wij in onszelf vol besmetting zijn, en dat het een gedeelte van die besmetting is wanneer wij ongelovig zijn; gelijk hij zegt, dat de ongelovigen hun gedachten bedorven hebben en bezoedeld voor God. Hoe moet het dan? Zó dat wij komen tot die genadige verkiezing van God, als wij een enkele druppel of een enkele korrel zuiverheid willen hebben. Zó zien wij dan dat het geloof voortkomt alleen van de verkiezing van God, dat wil zeggen, dat God diegenen verlicht die Hij uitgekozen had door Zijn genadige goedheid vóór de grondlegging der wereld. En dat zegt hij eveneens in het 8e hoofdstuk aan de Romeinen. Hij stelt die uitspraak op de eerste plaats, dat God alle dingen doet medewerken ten goede voor degenen die Hij liefheeft (Rom. 8 : 27).

Maar hij voegt er daarna een verbetering bij, opdat het de mensen niet toeschijnt dat zij zich voor de zaligheid geschikt maken, en dat zij zulk een goed door hun deugd verkrijgen, zegt hij: Namelijk bij hen die volgens het voornemen van God geroepen zijn, (op dezelfde plaats), alsof hij zeide: Het is waar dat alles ons ten kwade en ten ondergang gewend zal worden als wij God niet liefhebben; en het is nodig dat die liefde van God in ons is, als wij willen dat alles ons te hulp komt; maar laten wij daarom niet menen dat het aan ons staat te beginnen, want het is nodig dat God aan ons voorafgaat. En dat het zó is, wie zijn degenen die God beminnen? Zij die door Hem geroepen zijn (zegt hij), namelijk volgens Zijn voornemen. Hij brengt ons nog eens terug bij dit woord dat wij uitgelegd hebben, namelijk bij dit onveranderlijk voornemen dat er in God is, dat niet uit zichzelf voortkomt, maar zijn oorzaak neemt in Zijn loutere goedheid, waarom Hij dit of dat doet. Ziedaar hoe wij die verkiezing moeten verstaan die de heilige Paulus stelt van hen die geroepen zijn volgens het voornemen van God. En daar spreekt hij met name van het voornemen van God. En waarom? Opdat wij zouden weten dat dit een vaste roeping is, die gedaan wordt met uitwerking en kracht. Want God zal de ongelovigen wel roepen, maar die roeping is niet voldoende om hen te bekeren. Hij raakt hun harten niet ten diepste; Hij geeft niet zulk een kracht aan Zijn Woord, dat het in hen blijft. Maar wanneer Hij ons roept naar Zijn voornemen, zodat Hij ons tot Zich bekeert, is dat evenveel als dat Hij ons uitgekozen heeft, gelijk Hij er daarna bijvoegt, dat Hij degenen die Hij tevoren gekend heeft, uitgekozen heeft, en dat Hij ze geroepen heeft; degenen die Hij geroepen heeft, dat Hij die gerechtvaardigd heeft (Rom. 8 :28,29). De heilige Paulus stelt hier verschillende trappen, maar het fundament begint daarbij, te weten, dat God de Zijnen gekend heeft. En hoe gekend? Het is waar dat sommige lasteraars zullen zeggen, dat Hij diegenen gekend heeft die Hij heeft willen uitkiezen,

aangezien Hij in hen voorzien heeft dat zij Hem trouw zouden zijn, en dat zij een goed gebruik van Zijn genade zouden maken. Maar dat is een al te dwaze spotternij; want er is hier sprake van zulk een kennis als hij later stelt. Er is geen andere uitlegger nodig dan de heilige Paulus zelf, die zijn bedoeling verduidelijkt; het is niet nodig elders verklaring te zoeken. Want hij zegt dat God Zijn volk niet verworpen heeft dat Hij gekend had. En hoe gekend? Had Hij soms in Zijn volk gevonden, dat het zulk een genade waardig zou zijn? Maar integendeel, hij zegt dat de rest van die grote menigte alleen behouden zal worden, namelijk volgens de verkiezing der genade. Dat is die waarvan de heilige Paulus (Petrus?) in de Handelingen gesproken had, wanneer er gezegd wordt dat Jezus Christus overgegeven is naar de voorkennis van God; en die vóórkennis houdt overlegging in. Kortom, wanneer de heilige Paulus zegt dat God degenen uitgekozen heeft die Hij gekend heeft, duidt hij niets anders aan dan hetgeen hij zegt tot de Galaten, hfdst. 4 (vs.9): Nadat gij God hebt leren kennen, of liever nadat gij door Hem gekend zijt. De heilige Paulus kent de mensen toe dat zij God gekend hebben door geloof. Maar opdat de mensen verstaan dat dat niet uit henzelf voortkomt, matigt hij zich en zegt, ja, aangezien gij door Hem gekend zijt. Alsof hij zeide, gij zijt niet tot God gekomen, tenzij dan, aangezien Hij naar u toegekomen is. Gelijk het ook gezegd wordt bij de Profeet Jesaja (65 : 1): Ik ben gevonden van hen die Mij niet zochten; Ik ben verschenen aan hen die naar Mij niet vroegen; en tot degenen die ver verwijderd waren heb Ik gezegd: Hier ben Ik, hier ben Ik. Zó zien wij dus hoe de uitverkorenen door God gekend zijn, en hoe Hij hen uitkiest die Hij gekend heeft, dat wil zeggen dat Hij ze merkt als Zijn bezit, en zegt: Gij zijt de Mijne. En diegenen worden, na gekend te zijn, door Hem geroepen; en die roeping is er wanneer God ons het geloof geeft.

Wij zien dus hoe deze voorstelling (propos) die ik reeds gegeven heb breder bevestigd is, te weten, dat God ziende dat het gehele mensengeslacht in verval en verderf verkeert, er uit trekt die Hem goeddunkt door Zijn loutere genade, en wel terwijl Hij ze er uittrekt roept Hij ze tot Zich. Want dat is het middel. Maar zoveel is zeker, dat dat uitkiezen het hoogste is, en voorop moet gaan, en dat het geloof volgt in zijn orde. Maar hij die deze Kerk in verwarring heeft willen brengen toont zijn al te domme onbeschaamdheid, wanneer hij zich niet schaamt te zeggen, dat het eerste hoofdstuk aan de Efezen alleen verstaan moet worden van de heilige Paulus en de Apostelen. Wanneer de heilige Paulus zegt: God heeft ons uitgekozen vóór de grondlegging der wereld, Hij heeft ons voor aangenaam gehouden in Zijn welbeminde Zoon om ons uit te kiezen tot aanneming, opdat wij Zijn kinderen zouden zijn. O, dat is, (zegt hij) alleen maar dat God de Apostelen uitgekozen heeft, opdat zij het Evangelie zouden prediken. Ja zeker, dan zullen dus alleen de Apostelen kinderen van God zijn, die door Hem aangenomen zouden zijn; dan zouden die alleen door God bemind zijn'. Daar hebt ge een fraaie Theologie, om heel de wereld in de hel te slepen! En wij zien ook dat dergelijke lieden spotters zijn met God, en honden zijn die blaffen, ja om alle redelijkheid om te keren en teniet te doen. Wat is dus nodig? Dat wij wel van gewicht achten wat reeds gezegd is, om de bedoeling van de heilige Paulus te leren kennen, die niet duister en ook niet twijfelachtig is.

En laten wij ter breder bevestiging, komen tot hetgeen wij reeds gezien hebben bij de heilige Johannes, namelijk wanneer er gezegd wordt, in het 6e hoofdstuk: dat niemand tot Jezus Christus kan komen, tenzij de Vader er hem toe trekt (Joh. 6 : 44). En laten wij er nu acht op geven of dat trekken bij allen plaatsvindt. Het is waar dat God Zijn Woord aan allen voorstelt, en dat Hij daardoor zonder onderscheid alle mensen nodigt om naar Hem te luisteren; maar Hij spreekt niet tot allen in hun hart, gelijk het daar ook behandeld wordt: Die het van Mijn Vader gehoord en verstaan zal hebben zal tot Mij komen (vs.45). Ik vraag u, komen allen tot Jezus Christus? Wij zien het tegendeel. Als allen niet tot Jezus Christus komen, volgt daaruit dat niet allen door de Vader onderricht zijn; want Hij zegt dat al diegenen die onderwezen zijn, tot Jezus Christus zullen komen. Daar hebt ge een gedeelte dat duidelijk en gemakkelijk genoeg is om te begrijpen. En onze Heere Jezus Christus voert ten bewijs aan wat geschreven staat in het 54e hoofdstuk van Jesaja, waar de Profeet zegt, dat al de kinderen van de Kerk door God onderwezen zullen zijn.

Maar wanneer hij zegt dat al de kinderen van de Kerk door God onderwezen zullen worden, is er geen twijfel aan dat hij spreekt van een bijzondere weldaad die Hij bewijst aan hen die tot Zijn kudde geroepen zijn. En het is een al te domme en slechte onbeschaamdheid te zeggen, zoals dit warhoofd, dat alles wat daar gezegd wordt algemeen is. Gelijk ook wanneer God zegt door Ezechiël: Ik zal maken dat gij in Mijn geboden zult wandelen (Ezech. 37); dat is (zegt hij) een algemene belofte die zowel op de Turken betrekking heeft als op de Christenen. Daarna, wanneer er gezegd wordt: Ik zal een nieuw verbond met u sluiten, Ik zal u een hart van vlees geven, dat wordt aan iedereen beloofd. Wanneer er gezegd wordt: Ik zal Mijn Wet in uw harten inschrijven, dat wordt beloofd aan allen zonder uitzondering. Is dat toch niet met God en met Zijn Woord spotten, daar wij zien dat God door de Profeet Jeremia handelt over een ander verbond, dat Hij niet met het oude volk gemaakt had? Hij zegt: Dat verbond zal niet zijn zoals dat hetgeen Ik met uw vaders gemaakt heb, want zij hebben het overtreden. En er kan de mensen niets anders van overkomen, dan dat zij voortdurend ontrouw zijn jegens God, dat zij zich van Hem afkeren. Wanneer God dus een verbond wil hebben dat vast en blijvend is met ons, is het nodig dat Hij Zijn Wet in onze harten inschrijft. En doet Hij dat in het algemeen met alle mensen?

Wij zien (gelijk ik aan het begin gezegd heb) het tegenovergestelde, namelijk bij ondervinding. Men moet dus de gevolgtrekking maken, dat dat niet komt van onze kracht, en ook niet van onze waardigheid of verdienste, maar van een loutere genade van God. Wij zien dat niet allen de Wet ingegrift hebben in hun harten; dat het stenen hart blijft bij de meesten, bij wie wij een meer dan wanhopige hardnekkigheid zien. Laten wij dus weten, dat die belofte bijzonder is, en dat God alleen bezig is in hen die van Zijn huis zijn. Voorts, onze Heere Jezus Christus neemt alle moeilijkheid voor ons weg. Want wanneer Hij het gedeelte van Jesaja aanhaalt, is dat dan om te zeggen dat God alle mensen onderwijzen zal? Maar integendeel; want Hij zegt dat daarin vervuld is wat de Profeet zegt. En wat is de bedoeling van Jezus Christus? Bij het zien van de stompzinnigheid van hen die meenden grote doctoren te zijn, die alles zouden verwerpen wat Hij verkondigde; dat de grote voormannen van de Kerk

het niet zouden aannemen, zegt Hij: Men moet zich niet verbazen dat er zoveel opstandigen en weerbarstigen zijn, want het is niet aan allen gegeven te geloven. Het is nodig dat Mijn Vader diegenen trekt die tot Mij komen. En dat is wat Hij zegt, dat al wat de Vader Hem gegeven heeft tot Hem zal komen; en dat Hij ieder die daar gekomen zal zijn, bewaren zal; dat Hij niet zal dulden dat er iets van verloren gaat.

Daar hebt ge drie punten waarop wij moeten letten. Het eerste is, dat wanneer wij tot Jezus Christus komen, dat wij Hem tot een erfenis gegeven zijn door God Zijn Vader. Het zal niet aan ons staan, dat wij ons aan Hem zullen geven, maar het is nodig dat de Vader hem die schenking doet. Men moet dus de gevolgtrekking maken dat de uitverkiezing aan het geloof voorafgaat. Want de Vader geeft aan Zijn Zoon wat Hij reeds als het Zijne heeft; dat wil zeggen dat hoewel allen Zijn schepselen zijn, zij niettemin niet allen van Zijn kudde zijn; maar dat Hij de Zijnen heeft die Hij uitgekozen heeft gelijk het Hem behaagd heeft. Hij had dus reeds uitgekozen al diegenen die Hij geeft aan Jezus Christus. En daaruit volgt het volgende punt, namelijk, dat Jezus Christus onder Zijn hoede en bescherming ontvangt degenen die Hem zijn gegeven door de Vader, en niet zal dulden dat er iets van verloren gaat; zodat wanneer wij eenmaal onder Zijn hoede zullen zijn, Hij ons zulk een kracht zal geven, dat wij zullen volharden tot aan het einde. Gelijk wij het eveneens gezien hebben in het 10e hoofdstuk van de heilige Johannes, waar Hij zegt dat niemand de schapen die aan Zijn hoede zijn toevertrouwd roven zal. En waarom zal niemand ze ontroven? De Vader (zegt Hij), die ze Mij gegeven heeft, is meer dan allen (Joh. 10 : 29). En dit moeten wij goed overwegen om te strijden tegen zoveel verzoeken die satan ons aandoet om ons af te trekken. Want wat zal anders, wanneer wij van alle zijden aangevallen worden, wanneer wij tienduizend doden rondom ons hebben, onze kracht en weerstand zijn? Maar God is onoverwinnelijk. Laten wij dus weten dat ons heil zeker is. En waarom? Omdat het in Gods Hand is. En hoe zijn wij ervan verzekerd? Omdat Hij het onze Heere Jezus Christus in handen gesteld heeft, die ons duidelijk maakt, dat de Vader, die ons uitgekozen heeft, Zijn raadslog wil volbrengen tot volledige uitvoering en volkomenheid.

Voorts, onze Heere Jezus Christus toont ons daar wel wat wij reeds meermalen gezegd hebben, en dat wij moeten vasthouden, namelijk dat God ons tot Zijn schapen maakt, namelijk daar Hij ons uitgekozen heeft; en verder roept Hij ons tot Zijn kudde; het middel om ons te roepen is door het geloof; en dan worden wij als schapen aangewezen en verklaard. Want de roeping die in de Schrift gevonden wordt, is niet anders dan het getuigenis dat God geeft van Zijn raadslog, die tevoren verborgen was, gelijk er weldra vollediger over gesproken zal worden. Zoveel is zeker, dat wij schapen van Jezus Christus zijn vóór dat wij het geweten hebben; daarna roept Hij ons tot Zich, en vervolgens beginnen wij naar Zijn stem te horen. Hetgeen de heilige Paulus daarover verhandelt in het 9e hoofdstuk van de Romeinen, is nog duidelijker. Want daar wordt er een volledige oplossing van gegeven, ja en zulk één, dat men er niets tegen zou kunnen zeggen. Alles wat hij er ons van zegt is duidelijk. Het is waar dat satan zich altijd ingespannen heeft aanmerking te maken en veel ijdele spitsvondigheden uit te denken om te verduisteren wat daar gezegd wordt; maar de waarheid komt ze altijd te boven, hoe

het ook zij. De heilige Paulus toont aan, dat hoewel Hij de kinderen van Abraham heeft uitgekozen om Zijn erfdeel te zijn, toch niet al degenen die voortgekomen zijn uit het geslacht van Abraham naar het vlees, kinderen van de belofte zijn, zegt hij, dat wil zeggen, dat zij niet vervat en niet begrepen zijn in de verkiezing van God, om te zeggen dat zij waarlijk erfgenamen van God zouden zijn en van Zijn koninkrijk. Gelijk wanneer men nu zou zeggen, dat Jezus Christus wel verordend is tot koning over de gehele wereld, opdat allen zouden komen om Hem eer te bewijzen. Gelijk ervan gesproken wordt in zoveel plaatsen van de Profeten, en vooral in de 2e Psalm, die ik aanhaal als de meest opmerkelijke en de meest algemeen bekende: Vraag Mij, en Ik zal U al de einden der aarde tot Uw erfdeel geven (Ps. 2:8). Van de opkomst van de zon tot aan de ondergang van de zon zult gij vereerd worden door de koningen en de vorsten. Daar ziet ge dus hoe heel de wereld tot de zaligheid geroepen wordt, in Naam van onze Heere Jezus Christus; maar dat wil daarom niet zeggen dat allen in waarheid erfgenamen van de belofte zullen zijn. En waarom niet? De heilige Paulus zou wel kunnen aanvoeren dat niet allen geloven, en hij heeft het niet gedaan door vergeten; maar hij laat na dat te zeggen; het is aangezien God diegenen uitkiest die Hem goeddunkt. En, mijn broeders, laten wij goed op dit punt letten. Laten wij er eerst acht op geven wie het is die hier spreekt. Het is de heilige Paulus, die op een andere plaats betuigt, te weten in het 12e hoofdstuk van de 2e brief aan de Corinthen, dat hij weggerukt is geweest tot in de derde hemel; dat hij geheimen Gods gezien heeft, die het een mens niet geoorloofd is uit te spreken. Weet de heilige Paulus niet welke maat men moet houden bij het onthullen van de geheimen van God? Want hij zegt dat het niet toegestaan is sommige geheimen te onthullen die hij daar boven gezien heeft. Daaruit volgt dus, dat dit geheim hier aan de mensen geopenbaard kan worden; anders zou hij er zich wel voor gewacht hebben het naar voren te brengen; anders zou hij het nooit zó onverschrokken geopenbaard hebben, als hij gedaan heeft. Want hier gaat hij weloverwogen, zonder grote terughoudendheid, in op deze voorstelling van de verkiezing, en hij wil dat wij zover onderwezen worden, dat wij weten wat hij stelt, te weten: Twee kinderen die in de schoot van eenzelfde moeder zijn, en die door eenzelfde vader verwekt zijn, namelijk, door de Aartsvader Izaak. Zij hebben allebei de belofte die uitwendig gepredikt is; zij zijn geboren in eenzelfde huisgezin, dat het volk en het heilighdom van God is, dat het hoofd was van Zijn Kerk; en niettemin wordt er gezegd van de tijd dat de moeder ze in de schoot draagt: dat de meerdere de mindere dienen zal. En laten hier degenen die willen lasteren zeggen dat dat te verstaan is van de aardse zegening. Ja, maar dat is volkomen spotten met de Heilige Geest, die gesproken heeft door de mond van de heilige Paulus. Handelt de heilige Paulus er daar over wie het meest op zijn gemak zal zijn in deze wereld, wie goed zijn brood zou hebben? Handelt hij over weelde en andere dergelijke dingen? Dat is spotternij. Maar over het eeuwig heil van alle zielen. Zij voeren dat ook slechts aan om de heilige Schrift te verdraaien. Wij zien dus dat zulk een uitlegging, die deze spotters met God ervan willen geven, alleen maar pure dwaasheid is. Want hier is sprake van erfgenamen te zijn van het verbond dat geheel geestelijk is, namelijk van het verbond dat God met Abraham gemaakt had toen Hij tot hem gezegd heeft: Ik zal uw God zijn en de God van uw zaad na u. Wat houdt dat in? Dat wil zeggen, gij zult eeuwig leven in Mijn koninkrijk, gelijk Jezus Christus er ons ook de uitlegging van geeft. Het is ook niet

zonder reden dat de heilige Paulus zegt, dat Izaak twee kinderen gehad heeft van eenzelfde dracht van zijn vrouw Rebecca, dat de een de voorkeur gehad heeft boven de andere; daarbij voert hij het getuigenis aan van de Profeet Maleachi. Het is waar dat er bij Maleachi gesproken wordt van het land Kanaan en van het gebergte van Seïr. Maar was het land Kanaan niet een figuur en een afbeelding van de hemelse erfenis? De heilige Paulus stelt ons dus voor, als in een spiegel, dat God Jacob uitgekozen heeft, en hem de voorkeur gegeven heeft boven zijn broeder Ezau. Jacob zeg ik, die de mindere was, heeft de voorkeur gehad boven de grootste, en is boven Ezau gesteld, opdat men niets zou toeschrijven aan de orde van de natuur, maar aan deze eeuwige raadslag, waarover wij nu handelen. De heilige Paulus zegt dat niet alleen, maar hij zegt: Voordat zij goed of kwaad gedaan hadden, heeft God zó gesproken, te weten, dat Hij Jacob uitgekozen heeft en hem in een erfdeel gesteld heeft, en Ezau daarvan verstoken heeft. Voordat zij, zegt hij, goed of kwaad gedaan hadden; namelijk opdat men zou weten dat dat kwam van de zijde van God die roept, en niet van de zijde van de mensen.

De papistische Theologen hebben onder elkander een onderscheiding, namelijk, dat God de mensen niet uitkiest naar de werken die in hen zijn, maar dat Hij diegenen uitkiest van wie Hij voorziet dat zij gelovigen zullen zijn. En dat gaat in tegen hetgeen wij reeds gezegd hebben van de heilige Paulus. Want hij zegt dat wij uitverkoren en gekozen zijn door Hem, opdat wij heilig en zonder smet zouden zijn voor Zijn aangezicht. De heilige Paulus had heel anders moeten spreken; omdat God voorzien had dat wij heiligen zouden zijn, heeft Hij ons uitgekozen. Maar hij heeft zulk een spreekwijze niet gebruikt, maar hij zegt: Hij heeft ons uitgekozen opdat wij heiligen zouden zijn. Hij maakt dus de gevolgtrekking dat dat geloof afhangt van deze verkiezing. En degenen die er anders over denken, weten niet hoe het is met de mens en met onze menselijke natuur. Laten wij daarom een weinig beschouwen wat er in onze natuur is, en wat men daaruit halen kan wanneer God haar gelaten zou hebben gelijk zij is. Maar het is zeker dat wij zó verdorven en verkeerd zijn, dat wij anders niet kunnen doen dan alle kwaad. Het is waar dat er wel gezegd wordt, dat voor degenen die God liefhebben, alle dingen ten goede gekeerd zullen worden, maar hij zegt tevens, in hetzelfde hoofdstuk, dat al de krachten van onze natuur evenveel vijanden zijn tegen God. En dus, wat ziet God vooruit bij de mensen, als Hij ons laat zoals wij zijn? Wat zal Hij anders in ons vinden, dan alle vuiligheid en afschuwelijkheid, zodat Hij ons een doodvijand moet zijn, en dat Hij ons in het diepste van de hel stort? Ziedaar wat God voorzien kan. En dus, wanneer Hij het goede voorziet, is dat wat Hij verordend heeft daar te brengen; Hij voorziet dus anders niet dan Zijn giften en Zijn genadegaven. En wie zal hier nu trots op kunnen zijn? Wie zal zichzelf verheffen en zeggen: Ik ben iets? Dat het zó is, laten wij komen tot het andere gedeelte dat de heilige Paulus zegt: En wie zijt gij die u onderscheidt? En wat maakt u uitnemender? De heilige Paulus toont twee dingen aan, te weten, dat hoewel wij allen van eenzelfde gesteldheid en natuur zijn, wij niettemin de een van de ander afgescheiden worden, maar dat dat onderscheid van God komt; want het woord brengt dat mede. Onderscheiden, dat is meer uitnemend maken. En zó toont hij ons aan dat daar niets van ons in is; dat wij aan God niet voorafgaan; dat wij niet tot Hem naderen; maar, integendeel, Hij is het die alles doet; wij moeten alles aan

Hem toeschrijven. En zó zien wij dus wat de bedoeling van de heilige Paulus is in dit 9e hoofdstuk van de Romeinen, wanneer hij uiteenzet dat Ezau verworpen is, en dat Jacob uitgekozen is, dat dat niet gekomen is van de werken, maar van God die roept, zegt hij. En zó moeten wij ook de gevolgtrekking maken, dat het niet is van degene die wil en ook niet van degene die loopt, maar dat het van God is die barmhartigheid bewijst; dat wil zeggen, dat de mensen zich hier niet moeten verheffen om aan God de eer te ontroven, en ook niet om zichzelf iets toe te schrijven van hun behoud; want hij zegt dat alles gelegen is in de barmhartigheid van God.

Maar er zijn er die op dit gedeelte aanmerking maken, en zeggen dat het niet is van degene die wil en ook niet van degene die loopt, dat wil zeggen dat ons lopen niet voldoende zou zijn voor ons behoud, maar dat God, erbij helpt door Zijn barmhartigheid. Dat is wel ter zake. Als het zó was, zou men het tegenovergestelde kunnen zeggen. Want als er een samengaan zou zijn tussen God en de mensen, dat wil zeggen dat God de éne helpt doet en wij de andere, zou men dus moeten besluiten dat het niet geheel van ons is, maar voor een deel van God; en ook dat het niet geheel van God is, maar voor een deel van ons; en daardoor zouden wij God aan ons willen onderwerpen, hetgeen een al te verfoeilijke lastering is, en waarvan ieder een afschrik heeft, ja zó goddeloos is het. Gelijk de heilige Augustinus er eveneens over handelt: Wanneer de heilige Paulus in dit gedeelte spreekt van die wil en die loopt, kent hij ons niet zulk een wil toe, en ook niet zulk een vermogen, dat wij iets van onszelf kunnen; maar hij toont aan dat de mens als gevangen is, en dat hij in het geheel niets kan, maar wat hij heeft, komt voort van de genade van God, die ons de hand toereikt om ons tot Zich te trekken, ja van de tijd af dat wij verwijderd, verbannen en geheel verworpen waren. En nu zien wij dat de voorstelling die ik gegeven heb geheel bevestigd wordt door de heilige Schrift, te weten, dat God ons heeft uitgekozen, namelijk niet alleen voor dat wij het wisten, maar voordat wij geboren waren, en voordat de wereld geschapen was; en dat Hij ons heeft uitgekozen door Zijn genadige goedheid, en dat Hij de reden niet elders gezocht heeft; dat Hij dit voornemen bij Zichzelf overlegd heeft, en dat het nodig is dat wij dat weten, opdat Hij door ons verheerlijkt moge worden gelijk het behoort, en de verheerlijking zoals die Hem verschuldigd is, kan Hem zonder dat niet toegebracht worden, gelijk het ons aangetoond wordt in het tweede hoofdstuk van de tweede brief aan de Thessalonicensen: Wij moeten God altijd dank toebrengen (zegt de Apostel) die ons uitverkoren heeft vóór de grondlegging der wereld, namelijk in geest en in heiligmaking (2 Thess. 2 : 13).

Hoe brengt de heilige Paulus daar dank toe aan God? Hij zegt niet alleen daarom dat zij geloven, maar daarom dat God ons uitverkoren heeft. En voorts voegt hij daarbij, dat God hen uitverkoren heeft om hen te heiligen door Zijn Heilige Geest, en hen gebracht heeft tot de kennis van het geloof. Gelijk wij het ook reeds behandeld hebben in dit gedeelte van de Efezen, dat geheel in overeenstemming is daarmee. Maar er zijn tegenwerpingen die zich daartegenin bewegen; want wij weten hoe groot de vermetelheid van de mensen is; en er is niemand die niet deze ondervinding bij zichzelf heeft, dat het heel moeilijk is ons verstand te bedwingen, zodat wij vreedzaam en nederig aannemen wat men ons verklaart. Het is wel nodig dat een

mensen door God vastgezet wordt voordat hij zich daartoe schikt. Daarom spoort de heilige Jacobus ons aan het Woord van God te ontvangen dat ons verkondigd wordt, namelijk met zachtmoedigheid, met een welwillende geest. Men hoeft er zich dus niet over te verbazen als de mensen zich verheffen tegen deze leer, als er veel tegenspraak is. Maar zoveel is zeker, dat al diegenen die kinderen van God zijn alles waarvan zij horen dat het uit Zijn mond is voortgekomen, ontvangen zonder enige tegenspraak, en zeggen: Wij moeten ons daaraan houden, want God heeft het uitgesproken. Inderdaad, daar hebt ge hoe God onze nederigheid wil beproeven. Het is waar dat heel de leer van de Schrift daar wel op doelt, maar zoveel is zeker dat er geen onderricht is zó geschikt om de mensen te vernederen dan dit, namelijk dat wij erkennen dat God ons uitgekozen heeft door Zijn genadige goedheid, ja, voorzover het Hem behaagd heeft. Daarom moeten die tegenwerpingen die gedaan worden teruggedrongen worden alleen door dit woord van het gezag van God: namelijk welke heerschappij en verhevenheid moet Hij over ons hebben. Wanneer wij anders niet zullen hebben dan dat, is dat genoeg om alle trots neer te slaan van hen die willen blaffen tegen de leer die wij in de heilige Schrift heel beslist hebben. En dit dient ook om alle goddeloze fantasieën terug te dringen die de duivel ons in het oor zou kunnen fluisteren, gelijk men zegt.

Ik zal beginnen met hen die bescheiden lijken te zijn. En inderdaad, men zal er wel sommige vinden die God vrezen, die toch enig gewetensbezwaar zouden kunnen hebben, of enige twijfel inde geest; maar zoveel is zeker dat zij niet zó goed onderworpen zijn in de gehoorzaamheid aan God, dat er geen trots in hen verborgen is; en het is nodig dat God hun geveinsdheid ontdekt die zij tot nu toe zouden hebben. Want zij die zullen zeggen: O, zie eens, ik vrees God onrecht aan te doen, wanneer ik zal zeggen dat Hij uitgekozen heeft die Hem goeddunkt. Zulken hebben het misdrijf niet ontdekt dat er bij hen verborgen was. Wanneer zij zullen zeggen: O, ik vrees dat dit God van wreedheid beschuldigen zal zijn, wanneer ik zal zeggen, dat Hij niet alle mensen in het algemeen uitkiest, dan kan men hun antwoorden: Mijn vriend, gij toont daarmee, dat gij een trotsheid in uw hart verborgen hebt; dat ge de geveinsdheid nog niet ontdekt hebt die er in u is. En de reden? Laten wij acht geven op hetgeen de heilige Paulus zegt in het 14e hoofdstuk aan de Romeinen, wanneer hij ervan spreekt dat wij de een de ander niet moeten oordelen, tenzij wij door God onderwezen zijn (Rom. 14 : 10 - 13). Maar hij spreekt daar, niet over de zonden die reeds veroordeeld zijn, en waarover wij de uitspraak hebben die God ervan gegeven heeft, maar van onbelangrijke zaken; daarbij moeten wij de een de ander niet oordelen. Want wij zullen gesteld moeten worden (zegt hij) voor de rechterstoel van God. Wij zijn broeders, en daarom moeten wij ons niet aanmatigen te veroordelen of te redden, om te zeggen: Die daar zal vallen, omdat hij kwaad doet; of die daar zal geheel opgericht worden, omdat ik zal zeggen, hij doet goed. Neen, neen, het is behoorlijk dat onze Heere Jezus ons oordeelt; en evenals Hij ons neerwerpt, dat Hij ons ook opricht, gelijk die macht Hem gegeven is door God Zijn Vader. Als de heilige Paulus niet wil dat wij die vermetelheid aannemen dat wij de een de ander oordelen, denken wij dan, vraag ik u, dat wanneer wij ons gaan verheffen tegenover God, zodat wij niet zouden willen dat Hij als rechtvaardig erkend wordt, tenzij dan dat wij Hem als zodanig erkennen; dat de reden ons duidelijk is, wat een redenering

is dat? Maar zó zijn al diegenen die zeggen: Ik vrees dat God onrechtvaardig zal zijn als Hij zó doet. Gij vreest dat God onrechtvaardig zal zijn, tenzij God Zich aan u onderwerpt, tenzij gij Hem controleert, tenzij gij de reden begrijpt waarom Hij zó iets doet, ja zeker, als of Hij uw mindere was. En wat voor aanmatiging is dat? Maar het is waar dat velen dat misdrijf bij zichzelf niet kennen, maar men moet daar in komen tot die wortel. En wij moeten hier niet aankomen met onze beuzelachtige vragen, om te zeggen: Ik weet niet of God rechtvaardig is; laat Hij mij tonen hoe en waarom. Maar wanneer wij Zijn raadslag niet kennen, wanneer wij niet zulk een groot verstand hebben, om daartoe te geraken, dat wij zouden kunnen ontcijferen waarom Hij alle dingen doet, wij behoren in nederigheid te wandelen tot de dag dat het boek zal worden geopend, gelijk ervan gesproken wordt bij Daniël. Dan (zegt de Schrift) zullen wij zien wat wij nu aannemen door het geloof, waarom het is dat God Jacob uitgekozen heeft; waarom het is dat Hij Ezau verworpen heeft, en waarom Hij zó over de mensen beschikt; wij zullen zien, zeg ik, de reden waarom.

Maar nu, laten wij ermee tevreden zijn dat God rechtvaardig is, en laten wij eveneens weten dat Hij de bron is van alle wijsheid, van alle billijkheid en van alle rechtschapenheid. Maar laten wij ook bezien, bovendien, wat die reden is. Het schijnt sommigen toe, dat het de heilige Paulus aan een antwoord ontbroken heeft, toen hij gezegd heeft: Mens, wie zijt gij, dat gij u tegen God kunt verheffen? (Rom. 4 : 20). Maar dat is juist de beste oplossing die hij kan geven. En dat het zó is, dat wij niet moeten denken dat God ons niet heel wel zou kunnen voldoen, dat Hij niets weet te zeggen, wanneer er sprake van zou zijn dat Hij zou antwoorden, en dat Hij ons zou tonen: Daarom heb Ik dit of dat gedaan. Maar in de eerste plaats, laten wij het geval nemen dat God Zich aan ons zou willen onderwerpen, op zulk een wijze dat Hij daar zou zijn als voor Zijn rechter, om Zich te verontschuldigen; ja zeker: Gij vindt daar iets op te zeggen? En daarom heb ik het gedaan. Wanneer God Zich zou willen onderwerpen, als om ons rekenschap te geven van alles wat Hij doet, laten wij een weinig overwegen of wij die heerlijkheid van God zouden kunnen bevatten, die majesteit die er in Hem is, op zulk een wijze dat wij ze zouden kunnen verdragen. Maar integendeel wij zouden daardoor te gronde gericht moeten worden, wanneer wij zouden komen met zulk een vermetelheid en zó buitensporig. En daarom, laten wij weten wat onze vatbaarheid is, te weten, dat wij zó dom en onwetend zijn, dat wij niet kunnen begrijpen wat God gewild heeft dat voor ons verborgen is. Maar laten wij intussen voor geheel uitgemaakt houden, dat God rechtvaardige reden heeft om te doen wat Hij doet, ook al is die voor ons verborgen; dat de dingen die wij niet weten toch niet ophouden er te zijn. Want wij zien de dingen die geschied zijn nog niet van aangezicht tot aangezicht. Wij zien ze niet met het oog, gelijk de heilige Paulus erover handelt in een ander gedeelte. Kortom, wij zullen dit mysterie hier nooit begrijpen, en dit geheim zó groot en zó verheven, tenzij dan dat wij die zachtmoedigheid hebben om te zeggen: Welnu, als wij de reden niet zien waarom God zó te werk gaat, zoveel is zeker dat het ons genoeg moet zijn dat Hij rechtvaardig is; en bovendien altijd te vorderen in de kennis van Zijn wil. En wat diegenen betreft die zeggen, dat men deze leer wel zou kunnen voorbijgaan, en dat men het geloof zou kunnen prediken en de bekering, zonder te zeggen dat er zijn die door God zijn uitgekozen; die willen wijzer zijn dan Hijzelf. Het is waar dat wij

matig moeten zijn, gelijk ik pas gezegd heb, en wij kunnen niet te veel gematigdheid in acht nemen om onze grenzen niet te buiten te gaan, gelijk God het ons bevolen heeft. Maar de maat van die soberheid, vanwaar moeten wij die nemen? Soms uit onze wijsheid, of van God zelf? Het is wel zeker dat God weet wat voor ons geschikt is om te horen. En daar het zó is, dat Hij ons bekend maakt wat wij reeds gezien hebben, is het dus nodig dat wij het weten, maar wij moeten niet verder gaan. Zodra God de weg afgesneden heeft, moeten wij daar terstond blijven staan. En laten wij dus weten dat het aan God staat ons bekend te maken wat Hij wil dat ons bekend en duidelijk is, en aan ons om het aan te nemen in alle nederigheid, ja en om geen verder onderzoek te doen.

Laten wij nu komen tot de tegenwerpingen die diegenen maken die met open mond lasteren tegen God. Gelijk sommigen zullen zeggen: Als het zó is dat God uitgekozen heeft die het Hem goeddunkt, dan is het dus niet nodig dat wij geloven en dat wij moeite doen om heilig te leven; want het uitkiezen van God brengt alles mede. En zulke zwijnen (Matth. 7 : 6) doen anders niet dan wroeten met hun snuit, en wat zullen zij daarmee toch vorderen? Want daar is de heilige Schrift die een korte en gemakkelijke oplossing daarvan geeft, namelijk dat wij uitgekozen zijn met een heilige roeping, daartoe dat wij onze onreinheid niet meer volgende, heilig en zonder smet zijn. Datgene dus dat zij naar voren brengen is evenveel als wanneer iemand het licht van de zon wil scheiden, en zeggen: Het is genoeg dat wij de zon hebben; het is niet nodig dat er licht is. Maar laat men dat licht van de zon afscheiden, wat voordeel zal ons dat brengen? Zó is het met het verkiezen van God. Laten wij dus niet scheiden wat Hij heeft samengevoegd. Want toen Hij ons heeft uitgekozen, was het tot dat doel dat wij heilig zouden zijn. Degenen die Hij uitgekozen heeft, heeft Hij afgescheiden van de ongelovigen, opdat zij niet meer ingewikkeld zouden zijn in hun vuiligheden, in hun gemeenheden, en in hun besmettingen. En daar dat een al te domme tegenwerping is, te zeggen: Als God ons uitgekozen heeft, moeten de mensen zichzelf de vrije teugel laten, en zichzelf te gronde laten gaan. Maar het tegenovergestelde is het geval; want degenen die zouden zeggen: O, als wij uitverkoren zijn, volgt daaruit dat wij heel wel kwaad kunnen doen, want wij kunnen niet omkomen. Zulken, zeg ik, zouden geen groter getuigenis van hun verwerping kunnen geven dan dat. En het is zó, dat God degenen die Hij heeft uitgekozen, regeert door Zijn Heilige Geest. En wat brengt de verkiezing van God mede? Dit, dat wij aangenomen zijn tot Zijn kinderen, en dat wanneer Hij ons uitgekozen heeft, Hij ons de Geest der aanneming geeft om ons te besturen; zoals het geschreven staat in de eerste brief van de heilige Johannes. Maar laten wij nu komen tot deze voornaamste lastering die sommigen uitspreken: O, als het zó was dat God uitkiest die Hem goeddunkt, en dat Hij de overigen verwierp, dan zou Hij onrechtvaardig zijn. Want zij doen niet zoals degenen van wie ik reeds gesproken heb, die vrezen dat God onrechtvaardig zou zijn; en die door zó te doen Hem terdege willen eren. Maar hoe is het? Zij kennen de manier niet om God te eren. De eersten zijn reeds vooringenomen door satan; en deze zijn er geheel door in bezit genomen. Zoveel is zeker dat zowel de eersten als de anderen zich verheffen tegen God. Maar wat zal zulke mensen uiteindelijk overkomen? Het is als wanneer ik een steen losmaak boven mijn hoofd; en waar zal die op neervallen? Wanneer wij daarvan de

een naar de ander zouden werpen, zouden wij nog kunnen maken dat wij op onze hoede zijn om niet geraakt te worden, zodat de slagen ons niet zullen treffen; maar wanneer wij zullen gaan spreken tegen God, aan wie zullen wij ons dan houden? En wanneer wij geweerschoten, speerworpen en pijlen en andere dingen op ons hoofd zouden willen afschieten, zou alles dan niet op ons neerkomen, en zouden wij er niet door overstelpt worden? En laten wij dan dus bevreesd zijn in zulk een verlegenheid te geraken, en laten wij slechts leren de majesteit van God te aanbidden, dat wij uitgemaakt achten dat alles wat Hij doet goed geordend is, ook al zien wij niet waarom. En dat toont de heilige Paulus ons aan, dat wij niet wijzer moeten zijn dan de Geest van God.

Er zijn er die het vreemd vinden wanneer men hun geen oplossing geeft die gemakkelijk zou zijn. En ik zou wel willen dat men mij de dingen duidelijker zegt, zodat ik zou begrijpen waarom zoiets geschiedt. Mijn vriend, gij moet een andere school gaan zoeken, daar gij zó verwaand zijt, dat gij geen eer wilt geven aan God, als gij de gronden niet ziet? Ga maar een andere school zoeken dan die van de Heilige Geest. Wij zien hoe de heilige Paulus spreekt: O mens, wie zijt gij? Als iemand tegen ons wil pleiten, over iets dat hem niet toekomt, laat hij zich dan tegen God gaan stellen. Want wanneer wij verder willen gaan dan hetgeen Hij ons bekend gemaakt heeft door Zijn Woord, zullen wij geen goede leerlingen zijn in Zijn school. De heilige Paulus toont ons dus aan hoe wij ons in dit geval behoren te gedragen, welke maat wij in acht moeten nemen, namelijk dat een mens zo kort in de toom gehouden moet worden, en dat wij weten wat onze plaats is. En inderdaad, wij willen wel boven de redeloze dieren gesteld worden. Wanneer een ezel of een hond zou spreken, en zou komen te zeggen: Waarom ben ik niet een mens, zou er niemand van ons zijn die niet zou antwoorden: Wel, omdat het God behaagd heeft u een dier te maken, moet gij daarmee dan niet tevreden zijn? En wie zijn wij in vergelijking met God? Het is zeker dat wij evenveel minder zijn dan Hij als de redeloze dieren beneden ons. En waarom zal Hij dan niet evenveel over ons te zeggen hebben, als wij over de schepselen willen hebben?

Wat blijft er dan over? Laten zij, die zó willen lasteren, acht geven op dat voorbeeld dat de heilige Augustinus aanhaalt, bij het tweede gedeelte, namelijk van onze Heere Jezus Christus. Want inderdaad, Jezus Christus is de spiegel en het voorbeeld waarin God de oneindige schatten van Zijn goedheid heeft bekend gemaakt, want Hij is het Hoofd der Kerk. Dan moeten wij ook bij Hem beginnen, wanneer wij willen weten hoe God te werk gaat in Zijn lagere ledematen. Daar is Jezus Christus, waar God en waar mens. En die menselijke natuur is verhoogd tot een verwonderlijke waardigheid; want Jezus Christus die God en mens is, is niettemin de Zoon van God; ik zeg, enige Zoon, natuurlijke Zoon. Wat heeft de menselijke natuur verdiend die in Jezus Christus is? Want zij komt voort uit het geslacht van Adam; zij moest van het zaad van David zijn, of anders zou Hij onze Redder niet geweest zijn. Hij is door Zijn moeder ontvangen op een wonderlijke wijze, maar zoveel is zeker dat Hij gekomen is van het geslacht van David, van Abraham en van Adam. Dat Hij geheiligd is en niet onderworpen is geweest aan dezelfde verdorvenheid als wij, dat is gekomen van de bewonderenswaardige en uitnemende genade van God. Maar zoveel is zeker dat als

wij de menselijke natuur van Jezus Christus beschouwen, zij niet verdiend had tot deze trap van eer verhoogd te worden, om te zeggen: Hier is Hij die heersen zal over de Engelen, voor Wie alle knie zich buigen zal. Wanneer wij zulk een genade van God beschouwen in ons Hoofd, moet ieder van ons dan niet tot zichzelf inkeren om te erkennen: God heeft mij uitgekozen, mij die uit Zijn koninkrijk was gebannen en uitgeworpen. Ik had niets in mij dat Hem aangenaam kon zijn, en niettemin heeft Hij mij uitgekozen om één van de Zijnen te zijn. Is het niet heel nodig dat wij zulk een genade kennen, om haar groot te maken? Wanneer wij er dan toe komen dat te overdenken, roepen wij met de heilige Paulus uit: O hoogte. Dat is om ons te tonen dat wij geen ware leerlingen zullen zijn van de Heilige Geest, totdat wij verrukt zijn geweest in bewondering. Wanneer wij denken over de geheimen van God, laten wij dan belijden dat wij nog niet in staat zijn ze te begrijpen. En verder moeten wij nu komen tot de verworpenen. Want geheel zoals God er uitgekozen heeft, heeft Hij ook al diegenen verworpen die Hem goedgeacht hebben, en het ene brengt het andere mede. Want wanneer er uitkiezen is, dan neemt men niet alles, maar men kiest een gedeelte uit. Maar van hen die verworpen zijn, is het waar dat wij het vreemd zouden kunnen vinden hoe God hen verwerpt, aangezien zij Zijn schepselen zijn. Maar wij moeten bedenken wie wij zijn in Adam, en wat wij daarvan hebben. Wij zijn in hem allen verloren en veroordeeld. Als God ons allen zou verwerpen, van de eerste tot de laatste, hadden wij geen reden om tegen Hem te pleiten; want als Hij ons recht doet, verdienen wij in de hel geworpen te worden.

Maar nu als God sommigen gekozen heeft en toch de anderen verworpen zijn, moet ons oog nu kwaad zijn, wanneer Hij zulk een zeggenschap zal uitoefenen die Hem toekomt? Zoals het ons getoond is in die gelijkenis die onze Heere Jezus aanvoert wanneer Hij zegt: Wanneer Ik goed en mild ben, zal uw oog dan boos zijn? Maar Hij spreekt daar van hen die morden omdat de huisvader niet meer gaf aan hen die al de moeite verdragen hadden, dan aan hen die geen werk gedaan hadden. En wat, zegt Hij, staat het Mij niet vrij met het Mijne te doen wat Mij goeddunkt? Wanneer de mensen dan die zeggenschap hebben, dat zij over hun goederen kunnen beschikken naar hun goeddunken, zal God dan onderworpen zijn aan een wet die enger is dan de mensen? Zou dat niet zijn Hem te veel onderwerpen? En laten wij er ook op letten, daar wij allen verloren zijn in Adam, zodat wij allen te gronde gericht zijn, en God niettemin er sommigen van roept na hen uitgekozen te hebben, dat dat getuigt van een bijzondere goedheid waarvan Hij jegens hen gebruik maakt, dat Hij wel vrijheid moet hebben dat te doen, zonder dat sommigen er zich aan vergrijpen daartegen te morren. Ja, maar toen God Adam geschapen heeft, zal men zeggen, heeft Hij toen dan niet voorzien wat gebeuren moest? En heeft Hij er geen beschikking over gemaakt volgens Zijn wil? Ja zeker, dat kan niet ontkend worden. Maar zoveel is zeker, dat de mens recht en goed en rechtschapen in zijn natuur geschapen is; niettemin, dat hij gevallen is en neergestort, dat hij ongehoorzaam geworden is aan God, dat hij zulk een overtreding begaan heeft, dat komt van hemzelf, en kan niet aan God worden toegeschreven. Ja, maar als God het niet besloten had, zou het zó niet geweest zijn. God had daar wel in kunnen voorzien. Hoe heeft Hij toegelaten dat dat zó geschied is? Had Hij het niet heel wel kunnen herstellen? Ja, maar laten wij er ons voor wachten te morren tegen onze Rechter; en

laten wij weten dat hetgeen Hij ten allen tijde verordend heeft in Zijn raad voor ons verborgen is, en wij zijn niet in staat het te verstaan. En dat het zó is, dat Hij ons herinnert aan hetgeen in de heilige Schrift gezegd wordt, dat de raadslogen en de geheimen van God diepe afgronden zijn. Waartoe zal het dienen zich daarin te werpen? Wanneer wij een afgrond vóór ons zien, wie zal er zich dan in gaan storten? Wat blijft er dan over dan dat wij Zijn gerechtigheid aanbidden in al Zijn werken? Zó behoren wij te doen. En daar brengt de heilige Paulus ons, wanneer hij zegt, dat er in zijn tijd waren die eveneens tegen God morden, of die tenminste aanvoerden wat deze lasteraars naar voren willen brengen: En waarom beklaagt God Zich dan (Rom. 9 : 19), dat wil zeggen, wat vindt Hij te zeggen op de mensen, daar wij Zijn wil niet kunnen weerstaan? O mens! wie zijt gij dat ge u tegen God verheft? De heilige Paulus zou wel al de redenen van de Sorbonisten en de warhoofden kunnen aanvoeren die heden ten dage de verkiezing van God omver zouden willen werpen. Hij zou wel kunnen zeggen: O, God heeft uitgekozen degenen van wie Hij voorzag dat zij gelovigen zouden zijn; degenen aan wie Hij Zijn genadegaven heeft toebedeeld, en heeft gezien dat zij ze zouden aannemen door hun vrije wil, maar hij zegt niets van dat alles; maar integendeel, hij maakt de gevolgtrekking dat het niet aan ons staat er onderzoek naar te doen; en niettemin toont hij aan hen die God genade bewijst dat Hij dat doet aan wie het Hem behaagt. Is dat dan niet een meer dan duidelijke uitspraak? Laten wij dan tevreden zijn met de getuigenissen van de Schrift die tevoren reeds zijn aangehaald, en laten wij weten dat juist zonder dat, al diegenen die zich zó tegen God verheffen, reeds genoeg door zichzelf overtuigd zijn, zodat het niet nodig is voor hen een groot bewijs te voeren. En het is inderdaad verwonderlijk, hoe de mensen zó verwaand zijn te zeggen: O, zie, ik kan niet tevreden zijn tenzij men mij een duidelijke reden aanvoert. Ik vraag u, is er meer afdoend bewijs dan te zeggen wat wij gezegd hebben? Dan hetgeen wij ervan gevoelen binnen in ons hart? Zelfs wanneer men veel geredekaveld zal hebben, en men de dingen met de vinger aangewezen heeft, is er zekerder bewijs dan dat hetgeen wij in ons geweten hebben? Het is wel zeker van niet. En laat ieder dan nu tot zichzelf inkeren, en hij zal zijn veroordeling ingegrift vinden in zijn geweten; hij zal vinden dat wij allen des doods schuldig zijn; dat wanneer wij onszelf goed van nabij bekeken hebben, ieder van ons zichzelf zal moeten veroordelen. En hoe gaan wij daarna dan zeggen: En ik zie er geen reden voor?

Zulken tonen dat zij nooit hun geweten binnengegaan zijn; dat zij in de lucht fladderen, dat zij niet met vrees en eerbied voor God de dingen verstaan die Hij ons aanwijst; maar zij willen zich verheffen zonder te weten wie God is en wie zij zelf zijn. En die twee dingen moeten met elkaar in overeenstemming zijn. Als wij voordeel willen hebben van de leer van het Evangelie, moeten wij weten hoe het met God is en met ons. En die mensen willen er niets van weten. Ziedaar wat wij moeten vasthouden wat de verworpenen aangaat, namelijk, dat God ze verwerpt, aangezien zij niet gekozen en uitverkoren zijn. En toch moeten wij erkennen dat God rechtvaardig is, ook al kunnen wij niet begrijpen wat de reden is. Want het is ook niet behoorlijk dat Hij gehouden zou zijn er ons rekenschap van te geven. Laten wij er dus mee tevreden zijn te weten, dat al Zijn oordelen met billijkheid en rechtheid gepaard gaan, en dat die gerechtigheid ons eenmaal bekend zal zijn wanneer wij

zullen zien aangezicht tot aangezicht. En daarom zegt de heilige Paulus, het voorbeeld van Farao aanhalende, daarna dat God wel evenveel zeggenschap heeft, ten minste over de mensen, als een pottenbakker heeft over aarde of slijk. En dus, wanneer God ons maakt tot vaten ter ere, laten wij bedenken dat dat Zijn loutere goedheid is. Laten wij dus erkennen dat Hij ons wel zou kunnen maken tot vaten ter oneer; en wanneer Hij het doet, dat dat komt van onze eigene natuur, dat Hij aan ons niet verplicht is er meer van te maken. Laten wij voorts, om een samenvatting te geven van alles wat gezegd is rakende de uitverkiezing van God, er op letten dat God door ons niet grootgemaakt is gelijk het behoort; dat wij Zijn genade niet erkennen zoals Hij ze jegens ons ontplooit, tenzij wij weten dat wij door Hem zijn uitgekozen, ja dat Hij ons getrokken heeft uit de algemene veroordeling waarin heel het geslacht van Adam verkeert, ja zelfs om ons te geven aan onze Heere Jezus Christus; dat Hij het alleen is die ons heeft vrijgekocht; en laten wij intussen de verworpenen beschouwen, zodat wij leren ons aan hun personen te spiegelen, om te zeggen: Evenzo zou het met ons zijn, als God geen gebruik had gemaakt van Zijn vaderlijke goedheid om ons van hen af te zonderen. Want wij kunnen ons van nature niet onderscheiden, maar het is God die ons uitnemender gemaakt heeft. Totdat de gelovige mens daartoe gekomen is, zal hij God nooit grootmaken gelijk het behoort, gelijk ik reeds gezegd heb.

Maar nu zal ik in het kort uiteenzetten alles wat men zou kunnen aanvoeren, niet door al de argumenten voor te stellen, maar wanneer ik op één of twee zal antwoorden zal dat voldoende zijn. In de eerste plaats wordt er gezegd door de heilige Paulus aan Timotheüs, in de eerste brief, het tweede hoofdstuk, dat God wil dat alle mensen behouden worden. Reeds heeft hij die de Kerk beroerd heeft over die zaak deze zelfde kwestie naar voren gebracht. Waarover hem voldoende antwoord gegeven is in een bijeenkomst. En ik haal dit argument aan, omdat het de grondslag is die dit warhoofd neemt die de leer van God in deze Kerk heeft willen verwarren. Zie, zegt hij, God wil dat ieder mens behouden wordt, en tot kennis van de waarheid komt (zegt de heilige Paulus). Als God wil dat allen tot de kennis van de waarheid komen, waarom zendt Hij dan niet om het Evangelie aan de Turken te prediken? Waarom staat Hij toe dat de wereld verblind wordt over zulk een grote tijdruimte? En gelijk de heilige Petrus erover spreekt, in het tiende hoofdstuk van de Handelingen, als hij zegt hoe heeft Hij de mensen zó langen tijd laten dwalen? Daar volgt dus uit dat de heilige Paulus niet spreekt van ieder mens, maar van alle standen. Zoals gelijk hij het aantoon, wanneer hij zegt dat men moet bidden voor de koningen, voor de vorsten, en voor hen die in een waardigheid gesteld zijn. Men zou kunnen zeggen: En hoe zullen wij bidden voor de vijanden van God? Maar, de heilige Paulus zegt, dat men de genade van God niet moet beperken naar onze inbeelding, want God wil dat alle standen komen tot kennis van Hem. Daar is dus toch niet een gedeelte dat recht ter zake wordt aangehaald, om het uitkiezen van God omver te werpen? Maar men moet er zich niet over verbazen als zulke warhoofden niets zien, terwijl zij denken dat zij heel spits en scherpzinnig zijn; want de duivel verblindt hun de ogen (2 Tim. 2 : 26). En evenzo brengen zij nog naar voren: Ja, maar heeft God niet gezegd dat Hij de dood van de zondaar niet wil, maar dat hij zich bekeert en leeft? (Ezech. 18 : 32) dat wil zeggen, dat hij zal leven doordat hij zich

bekeert, alsof God iedereen tot bekeringen berouw oproep. Maar, laten wij er nu acht op geven of de bekering aan allen gegeven is. De heilige Paulus verklaart in het tweede hoofdstuk van de tweede brief aan Timotheüs, dat dit niet een algemene gave is, wanneer hij zegt: Of God hun mogelijk bekering geeft tot behoud. (2 Tim. 2 : 25). Daarmede duidt hij aan, dat God genade schenkt aan wie het Hem behaagt. Wat de bekering betreft, wanneer hij zegt: Laat de zondaar zich bekeren en laat hij leven, dat wordt verstaan (gelijk ieder zien kan), daarvan dat God iedereen tot bekering aanspoort. Niettemin is die belofte niet algemeen. Gelijk ook de dreigingen die God geuit heeft tegen de Ninevieten voorwaardelijk zijn: Als zij zich bekeren, als zij tot berouw komen, zal het kwaad dat Ik tegen hen in den zin heb hun niet overkomen. (Jona 3, Jerem. 18 : 8). Die dreiging was dus onder voorwaarde. Evenzo wanneer de Profeet Ezechiël zegt: Ik wil niet de dood van de zondaar, maar dat hij zich bekeert en dat hij leeft (23 : 11), is dat alsof hij zegt: God zendt mij om aan een ieder de belofte van heil aan te kondigen, maar gij moet u bekeren. Maar deze gave van bekering is niet aan allen gemeen. Het staat niet aan ons, ons te kunnen bekeren van ons slechte leven, tenzij God ons verandert en ons reinigt door Zijn Heilige Geest, gelijk de heilige Schrift geheel vol is van dat onderricht. Daaruit volgt dat die belofte niet evangelijk aan allen gedaan is, hoewel zij daartoe gericht wordt. En zal die ongelukkige komen vragen: waarom? Als spottenderwijs, alsof hij nooit een enkel woord van de Schrift gelezen had! Maar bij zulke honden (Phil. 3 : 2), past zulk een onbeschaamdheid wel, wanneer zij het ondernemen zó tegen God te strijden. Maar intussen voert men ook nog aan: Ja, maar wordt het Evangelie niet over heel de wereld gepredikt? Ja zeker; maar laten wij er acht op geven of allen door God verlicht worden om deze leer aan te nemen. De heilige Schrift zegt ons het tegendeel; en de heilige Paulus geeft een oplossing van dat alles, wanneer hij zegt dat het Evangelie de kracht van God ter zaligheid is voor allen die geloven (Rom. 1 : 16). Maar laten wij er nu acht op geven wie degenen zijn die geloven; hij toont het ons aan in het 10e hoofdstuk van de Romeinen, wanneer hij zegt dat het geloof is door het horen, en het horen door het Woord van God; maar zegt hij, niet allen hebben geloofd en niet allen gehoorzamen; want Jesaja zegt: Wie heeft onze prediking geloofd? Aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? Wanneer de heilige Paulus de reden wil aanvoeren waarom niet allen geloven, zegt hij uitdrukkelijk: De arm des Heeren is niet aan allen geopenbaard; dat wil zeggen dat God Zijn kracht niet jegens allen ontplooit. En is dat niet een heel duidelijke uitspraak? Wat zou men daartegen kunnen inbrengen? Niet allen geloven. En de reden? Dat is dat God Zijn kracht niet jegens allen ontplooit. En dit lezen wij zó dikwijls in de heilige Schrift, zoals wanneer de heilige Lucas zegt, in het 18e hoofdstuk van de Handelingen, dat God het hart opent van die vrouw genaamd Lydia, purperverkoopster; dat God haar het hart opent, opdat zij opmerkzaam wordt op hetgeen de heilige Paulus zeide. Dat is een bijzondere gave die aan die vrouw gegeven wordt, wanneer God tot haar spreekt in haar hart; ja, maar hebben wij niet een algemene leer over deze zaak, zoals de heilige Lucas geeft, wanneer hij zegt: Al diegenen die ter zaligheid verordend waren, hebben geloofd? Het Evangelie is naar zijn aard wel de kracht Gods om alle gelovenden te behouden. Maar door onze kwaadwilligheid kunnen wij niet anders dan het Evangelie verwerpen, als God ons niet verlicht, wanneer Hij ons roept. Gelijk

hij zegt, dat allen geloofd hebben, te weten, die ter zaligheid verordend waren. (Hand. 13 : 48).

Laten wij intussen begrijpen, dat wij ons niet van onze behoudenis kunnen verzekeren dan door het geloof. Want wanneer iemand zegt: En wat weet ik er van of ik behouden ben of veroordeeld? Dan toont hij daarmee dat hij nog nooit geweten heeft wat geloof is en de verzekerdheid die wij in God moeten hebben, door Jezus Christus. Wilt ge dus goed weten of ge uitverkoren zijt? Bezie uzelf in Jezus Christus. Want diegenen die, door geloof, waarlijk deel hebben aan Jezus Christus, kunnen zich er wel van verzekeren, dat zij behoren tot de eeuwige verkiezing van God, en dat zij tot Zijn kinderen behoren, ieder dus die zich in Christus bevindt, en een lid is van Zijn lichaam door het geloof, die is verzekerd van zijn behoudenis, en wanneer wij het zouden willen weten, is het niet nodig dat wij naar boven stijgen om een onderzoek in te stellen naar hetgeen ons op dat uur verborgen moet zijn. Maar daar is God die Zich tot ons neerbuigt; Hij toont ons iets in Zijn Zoon; alsof Hij zeide: Hier ben Ik; aanschouw Mij, en weet hoe Ik u aangenomen heb tot Mijn kinderen. Wanneer wij dus dit getuigenis van behoudenis aannemen dat ons gegeven wordt door het Evangelie, weten wij daaruit en zijn verzekerd dat God ons uitgekozen heeft. En dus is het niet nodig dat de gelovigen twijfelen aan hun verkiezing, maar dat zij dat voor geheel uitgemaakt houden, dat sedert zij tot het geloof geroepen zijn door de prediking van het Evangelie, zij deelgenoten zijn van die genade van onze Heere Jezus Christus, en van de belofte die Hij hun gedaan heeft in Zijn Naam. Want onze Heere Jezus Christus is het fundament van deze twee, te weten van de beloften van heil en van onze genadige verkiezing, die geschied is van de schepping der wereld af aan. En zo zien wij nu dat al de gedeelten die men zou kunnen aanvoeren, niet ter zake zijn aangehaald om de verkiezing van God teniet te doen, dat dat onderricht vast en zeker moet blijven. Wij zien ook dat wij in vrees en nederigheid moeten blijven, zonder ons in te beelden dat wij een onderzoek willen instellen naar hetgeen God verordend zou hebben vóór de schepping der wereld; maar dat wij alleen maar volgen hetgeen door de heilige Schriften gezegd wordt, en dat wij de weg houden die wij reeds gehouden hebben rakende de verkiezing van God. Intussen moeten wij in het algemeen ook weten, dat God door Zijn voorzien alle dingen zó bestuurt, dat Zijn wil is als de bron van alles. Ziedaar hoe wij zeggen dat zij de noodzakelijkheid van alle dingen is. Niet dat wij daardoor God in onze ongerechtigheden zouden moeten verwickelen, en ook niet dat wij dat zouden kunnen doen; maar wij moeten deze leer hier vasthouden gelijk ze ons in de heilige Schrift getoond wordt, te weten dat God zozeer over alle dingen beschikt, dat er van Zijn zijde niets kwaads gedaan wordt, want Hij is rechtvaardig; en wat de mensen betreft, dat zij alle goeds verderven en verkeren tot ongerechtigheid; dat het ook behoorlijk zal zijn dat de veroordeling van al het kwaad dat zij doen, op hun hoofden blijft neerkomen. En hoe is dat? Maar, het is waar dat die stof hier een lange uiteenzetting zou vergen, voor die haar in den brede zou willen ontvouwen, maar wij zullen er slechts een enkel woord over zeggen.

God heeft Zijn wil voor alle rede, en die wil is zodanig verbonden met billijkheid en rechtschapenheid, dat Hij anders niét kan willen dan alle goed. Het is waar dat de

mensen wel hun genoegens, hun begeerten zouden willen hebben; zij zouden hun willen wel kunnen onderwerpen aan hun slechte genegenheden en hun begeerten; op die manier is alles in hen verkeerd en bedorven. En waarom? Omdat de mens uit zichzelf onderworpen is aan goddeloze fantasieën en aan buitensporigheid, zodat hij geen maathoudt, dat hij geheel onordelijk geworden is. Maar in God is geheel het tegenovergestelde. En waarom? Omdat de wil van God de regel van de regels is, de Wet van de wetten, de gerechtigheid van alle gerechtigheid, billijkheid van alle billijkheid, rechtschapenheid van alle rechtschapenheid. Kortom, dit is de bron van alle goed. En hierin moeten wij wel de leer van de Papisten veroordelen; want hier hebt ge wat de papistische Theologen zeggen, dat God twee willen heeft, de éne geordend en de andere absoluut. Maar dat is een duivelse lastering. Want zij verzinnen een andere wil van God dan die welke door Hem geordend is; dat is zoveel alsof zij zeiden, dat Hij een buitensporige wil heeft, dat Hij het midden niet houdt, en geen maat, en geen rechtheid, noch billijkheid in alles wat Hij doet. En is dat niet te zeer lasteren, zoiets aan God toe te schrijven? Maar, daartegenover, zeggen wij dat die wil van God geordend is, dat het de bron is van alle billijkheid en gerechtigheid. Intussen, gelijk ik reeds gezegd heb, zal de wil van God ons niet zo zeer bekend zijn, dat wij de reden zien waarom Hij dit of dat doet; maar zoveel is zeker, dat alles wat Hij doet een goed en recht doeleinde heeft. Bijvoorbeeld: Daar zijn de oorlogen die plaats vinden in de wereld; dat gebeurt niet zonder dat er grote buitensporigheden begaan worden, en zelfs zulke verschrikkelijke dingen, dat ze ons de haren te berge doen rijzen. Het is zó, dat als er alleen maar een moord begaan wordt, dan is dat een verschrikkelijke zaak; maar in een oorlog zullen er honderdduizend begaan worden. Wanneer men het goed van iemand rooft, is dat een heel grote wreedheid; er worden honderd duizend huizen geplunderd en verwoest in oorlogstijd. Voorts als er lasteringen geuit worden. Twee of drie, zal men zeggen: Wat een grote heiligschennis! En in een oorlog zullen er oneindig veel lasteringen zijn; ja en zó verfoeilijk dat het vreselijk is er alleen maar aan te denken. Er zullen ook ontuchtigheden zijn, roof van meisjes en vrouwen, en andere verschrikkelijke dingen. Maar nu is het zó dat de oorlogen niet plaats vinden zonder de wil van God, en zonder Zijn beschikking. Dat is een zaak die zeker is, en de heilige Schrift is vol van die leer; want er wordt gezegd, dat God de lansen doet breken, het gevecht doet ophouden; ook dat Hij de legers verzamelt, dat Hij ze Zich laat gereed maken voor de veldslag, dat de koningen en de vorsten zijn als Zijn soldaten, die Hij aan het werk stelt; dat Hij ze aanvoert, ja dat Hij ze als bij de hand leidt; dat dit anders niet zijn dan Zijn schichten, Zijn pijlen, Zijn zwaarden en Zijn bijlen. Daar hebt ge wat de Schrift er ons van aangeeft. En hoe doet God deze dingen? Is er ongerechtigheid bij Hem? Het is wel zeker van niet. Maar Hij zendt Zijn gesels op de wereld, en door een rechtvaardig oordeel; Hij straft ons gelijk het Hem behaagt; en hoewel wij de reden nog niet zien, moeten wij toch weten dat alles wat Hij doet rechtvaardig is. En daar hebt ge Job die er geen onderzoek naar doet waarom God hem al zijn goed ontnomen had, zodat Hij er hem geheel van ontbloot had. Het is waar dat hij daarover veel redeneert, en zegt dat dat niet is om zijn zonden. Maar niettemin is zoveel zeker, dat hij tot het besluit komt dat hem dat niet overkomen is zonder het voorzien van God; dat al het kwaad dat hij te verduren had, hoewel het hard viel om te dragen, niet nalaat verzacht te worden door het geduld

dat hij daarbij had. En inderdaad, mort hij tegen God? Neen, maar hij zegt: De Heere had het mij gegeven, Hij heeft het mij ontnomen: Zijn Naam zij geprezen. En hij spreekt niet in geveinsdheid, maar in oprechtheid. Laten wij dus leren dat wanneer God de dingen doet, ook al is er ons geen enkele reden duidelijk van, wij niettemin niet moeten ophouden Zijn beleid en Zijn oordeel te aanbidden, en te belijden dat Hij rechtvaardig en billijk is; en als wij niettemin de ogen verblind hebben, en als dat licht ons onbegrijpelijk is, toch zal God ons bekend maken wat ons nu onbekend is; ja wanneer Hij ons geheel met Zich verbonden zal hebben, gelijk dat het doel is waartoe Hij ons roept. Ik weet wel dat ik wijdlopig geweest ben, hoewel ik mij beijverd heb tot de grootste korthed die mij mogelijk was, zodat ik de rede afgebroken heb, om van het een tot het ander te komen zo kort als ik kon. Maar de stof kon door mij niet in den brede uiteengezet worden, gelijk zij het wel verdiende, en gelijk het noodzakelijk en heel nuttig is dat zij in onze harten wordt ingegrift. Als ik vele dingen weggelaten heb die goed en nuttig zouden zijn te horen, wat de bevestiging van dit onderwerp betreft, zal ik de broeders verzoeken aan wie God de genade geschonken heeft ervan te spreken, dat zij erover spreken, opdat wij des te meer bevestigd mogen worden in dat woord, dat wij van God ontvangen hebben.

EINDE

NADAT DS. JEAN CALVIN VOORGESTELD HAD WAT HIERVOOR GEZEGD IS,
HEBBEN DE ANDERE DIENAREN, IEDER OP ZIJN BEURT, ER AAN
TOEGEVOEGD HETGEEN HIER VOLGT:

Allereerst ds. Abel Popin

De leer die wij gehoord hebben, en die voldoende uiteengezet is, behoeft niet herhaald te worden, en het is ook niet nodig er iets aan toe te voegen, en ook niet er iets anders bij te voegen, dan alleen een volledig en volkomen geloof. Want vandaar komt het gebrek, dat wij niet vorderen in dit heilig Woord, gelijk het behoort; dat is dat wij geen geloof kunnen voegen bij hetgeen er ons van is aangetoond, hetgeen toch zeer noodzakelijk is. Dat is dan de noodzakelijke toevoeging aan het voorstel dat wij gehoord hebben, dat wij er het geloof bij toebrengen, hetgeen (gelijk ik gezegd heb) zó noodzakelijk is, dat wij het aan God moeten vragen, opdat Hij er ons meer en meer in moge doen toenemen. Intussen zien wij ook dat het niet zeer noodzakelijk is de gedeelten van de heilige Schrift aan te voeren, waarvan de voornaamste en de meest dringende en de meest nadrukkelijke aangehaald zijn, ja ook zeer goed uiteengezet. Maar ook zien wij dat de dingen die wij gemeenschappelijk en persoonlijk in gebruik hebben, ons daarvan een kennis en begrip aanbrengen, zodat wij niet kunnen ontkennen dat deze belijdenis die wij doen van ons christenzijn, in dit woord van het geloof zal zijn gelegen; zodat wanneer wij zullen spreken van het geloof, wij zullen zeggen dat het uit kracht van het geloof is dat wij christenen zijn. En, als het zó is, is het zeker dat het geloof ons een ware overtuiging aanbrengt, een vast verzekerd zijn van de goede wil van God jegens ons, die openbaar gemaakt is en zozeer onthuld in onze Heere Jezus Christus, dat zij door Zijn Heilige Geest in onze harten verzegeld is. En dat maakt dat wij de beloften van God ook ontvangen, die ook afhangen van Zijn goede wil. Het is ons dus onmogelijk Jezus Christus te kunnen leren kennen zonder de goede wil van God jegens ons, waardoor Hij ons heeft gekozen en uitverkoren, gelijk het gezegd en breedvoerig verklaard is. Daar is dus het woord geloof dat wij algemeen in gebruik hebben dat ons voldoende reden aanvoert dat het de verkiezing van God is waarvan alle goederen afhangen die wij hebben in onze Heere Jezus Christus; namelijk, die goede wil van God waardoor Hij ons uitkiest door ons te geven aan Jezus Christus, en Jezus Christus aan ons. Insgelijks zien wij dat volgens dit geloof, wanneer wij daarvan belijdenis willen doen, wij de goede wil van God stellen. Gelijk wanneer wij Hem onze Vader noemen die in de hemelen is, wij daarmee betuigen, dat Hij ons Zijn goede wil zodanig heeft doen kennen, dat wij vast geloven dat Hij onze Vader is; dat Hij Zich zodanig jegens ons wil betonen, dat wij niet meer onkundig zijn van die grote wijsheid die Hij wil dat ons onthuld is in onze Heere Jezus Christus, te weten, dat Hij ons uitverkoren en gekozen heeft vóórdát wij kennis van Hem hadden, ja vóórdát de wereld geschapen werd, gelijk het zeer goed uiteengezet is. En eveneens zien wij dat wanneer wij dat betuigd hebben, wij vragen dat Zijn Naam geheiligd moge worden. En het is zeker dat wij daarin de wil van God goedkeuren, als rechtvaardig, goed en recht, gelijk zij in waarheid is, door te verklaren dat Hij niet alleen verheerlijkt moet worden, maar dat Hij in al Zijn handelingen als rechtvaardig erkend en verstaan moet worden, om Hem er de lof van toe te brengen die Hem

toekomst. Anders zouden wij die goede wil van God niet kunnen overdenken, Zijn goedheid en barmhartigheid, waarvan Hij jegens de Zijnen gebruik heeft gemaakt. Voorts moeten wij de goedheid van God erkennen, daarin dat Hij onze Vader genoemd wil worden, dat wij Hem ook zouden leren kennen als almachtig. Want dit zijn twee onafscheidelijke zaken, de macht en de goedheid van God. En dit is het eerste artikel van ons geloof, en dat wij moeten geloven, dat wij belijden dat God zó onze Vader is, dat wij meteen verzekerd zijn van Zijn almacht; en daarin hebben wij stof om ons ten zeerste te vertroosten en om ons te vernederen. Want wanneer wij allen in het algemeen beschouwd zullen hebben, zullen wij bevonden hebben dat wij van eenzelfde gesteldheid zijn. Het is dus nodig dat de kinderen van God stilstaan bij Zijn goedheid, die Hij hun doet gevoelen, en dat zij er Hem dank voor toebrengen, wanneer zij bemerken dat het Zijn wil is, dat zij afgescheiden worden van de ongelovigen; niet dat zij het waardig zijn of geweest zouden zijn, maar aangezien Hij hen uitgekozen heeft door Zijn loutere goedheid. En ook hebben zij stof om zich te vernederen, wanneer zij die macht en goedheid van God verstaan, die Hij alleen jegens hen ontplooit tot hun heil. En dat zijn dus de dingen die wij in gewoon gebruik hebben, die ons moeten dienen om deze leer te gaan overwegen, om goed te keuren en voor zeker te houden wat gezegd is. Er blijft anders niet over dan aan deze leer een Amen toe te voegen, en te zeggen: Zó is mijn geloof, aldus wil ik geloven; ik wil daar geheel bij blijven, zonder er ooit hoe weinig ook aan te veranderen of van af te wijken. En laten wij dus aan onze goede God vragen dat het Hem moge behagen ons zó te leiden door Zijn Heilige Geest, dat wij onze oren gesloten houden voor al die lasteraars en goddelozen die ons willen afbrengen van de eenvoudigheid van Zijn Woord; maar laten wij het volgen in zulk een vrees en gehoorzaamheid, dat wij allen tezamen dat Amen in waarheid kunnen zeggen: Zó geloven wij het, en daarin willen wij sterven en leven.

Ds. Jacques Bernard

Ik stem in met hetgeen gezegd is, en bevestig dat het het zuivere en eenvoudige Woord van God is, en waarop wij ons geloof moeten gronden. Ik zal er nog bijvoegen, dat ik er mij niet voor schaam zo tot allen te spreken. Namelijk dat ik de Heere loof dat het Hem behaagd heeft ons in deze stad de gunst te bewijzen, ons zulke kundige en welsprekende mensen te geven als zij die reeds gesproken hebben, om die leer te handhaven en hen in verwarring te brengen die het tegenspreken; gelijk de heilige Paulus, een uitverkoren vat, zich niet geschaamd heeft haar te prediken aan de Romeinen en aan de Efezen, gelijk wij gehoord hebben uit de hoofdstukken die reeds zijn aangehaald. Hetgeen ik met name zeg, omdat er velen zijn die zeggen, dat men zulke redevoeringen niet moet houden voor het volk. Alsof het zonde zou zijn de waarheid staande te houden. En wanneer wij zeggen wat de Heere beveelt, wat wil men ons dan vragen? Wij horen wat Bileam tot Balak van de Midianieten zeide, in het tweeëntwintigste hoofdstuk van Numeri: Ik zal alleen maar zeggen wat God in mijn mond gelegd heeft. Hij zegt ook in het drieëntwintigste van ditzelfde boek Numeri: Heb ik u niet gezegd dat ik doen zal alles wat de Heere mij bevolen heeft? De Heere heeft in onze mond gelegd, dat wij verkondigen dat sommigen zijn uitgekozen om eeuwig te leven, en dat anderen in het verderf gelaten worden. En wat is dat anders dan dat sommigen zijn uitgekozen om gered te

worden, en de anderen bestemd tot het eeuwige vuur? Wij moeten dus spreken, daar de Heere zulke woorden in onze mond gelegd heeft. En daarover vraag ik mijn broeders ervan te zeggen wat de Heere er hun van gegeven zal hebben, opdat het aan allen bekend zal zijn, dat wij niet van die honden zijn (van wie er gesproken wordt bij de profeet Jesaja), die niet blaffen kunnen, maar dat wij waarlijk bedienaren zijn van het Evangelie van onze Heere, om die leer (zoveel het aan ons ligt) staande te houden, waar ik mee instem (gelijk ik gezegd heb) en die ik goedkeur gelijk het ook de waarheid is van God die onfeilbaar is en die niet liegen kan. Daarom vraag ik allen die van God zijn, dat zij haar aannemen met zulk een vrees en eerbied als het betaamt, wetende dat als zij er geheel en al van overtuigd en vastbesloten zijn, zij deel hebben aan het eeuwige leven. Aan de andere zijde zij die haar verwerpen en die zich aan haar niet willen onderwerpen, moeten weten dat zij niet tot dit leven geroepen zijn, maar dat zij bestemd zijn tot eeuwig verderf.

Ds. Nicolas des Galars

Mijn broeders, wij moeten weten hoe noodzakelijk het is voor ieder van ons, beslist te zijn in deze leer. Want het is onmogelijk dat wij ooit vrede en rust in ons geweten kunnen hebben, tenzij wij zulk een grondslag in ons hebben, namelijk, dat wij weten dat God ons uitgekozen heeft. Maar intussen is het nodig dat dit alles gefundeerd is in God; want als wij er een enkele druppel van aan onszelf willen toekennen, zal er niets vast en zeker zijn. Wij moeten dus erkennen, dat wanneer wij geroepen zijn, wij reeds uitgekozen zijn, en dat dat afhangt van die vaderlijke goedheid van onze God, en van Zijn uitverkiezing die Hij van oudsher gedaan heeft. Wanneer wij deze grondslag niet hebben, zullen wij heel de Schrift doorlopen zonder er onderricht uit te ontvangen dat tot ons heil strekt. Laten wij er acht op geven hoe de heilige Paulus te werk gaat om diegenen te verzekeren aan wie hij schrijft. Hij toont aan dat die heiliging hieruit voortkomt dat Hij hen heeft uitgekozen. En de heilige Paulus spreekt ten volle van dat uitkiezen, zodat wanneer wij daartoe behoren, wij zien dat het een onveranderlijk besluit van God is. Anderszins, wanneer wij die zekerheid niet hebben, zal satan ons spoedig geplunderd hebben, om de voornaamste fundamenten van ons geloof onderst boven te keren, en ons zozeer in zijn dwalingen te verstrikken, dat het heel moeilijk zou zijn ons er aan te onttrekken. Verder, wanneer wij niet kunnen begrijpen wat ons verstand te boven gaat, laten wij niet zó vermetel zijn dat wij God aan ons willen onderwerpen, alsof Hij gehouden was ons te openbaren wat Hij wil dat voor ons verborgen is. Maar integendeel, laten wij ons geheel aan Hem onderwerpen, gelijk redelijk is, en laten wij zonder verder te gaan dan Hij ons verklaart in Zijn Woord, met David zeggen: Heere, ik zal van oordeel en barmhartigheid zingen. En het is niet zonder reden dat hij deze twee woorden verbindt; want het is zeker dat zij die de barmhartigheid van God hebben leren erkennen in hun uitkiezing, Zijn rechtvaardig oordeel zullen erkennen in de verwerping van de goddelozen. En dat dient om ons te vernederen. Zodat wanneer wij de barmhartigheid van God zien, waarvan Hij jegens ons gebruik gemaakt heeft, als wij daarna verstaan hoedanig Zijn oordeel is, wij dan onszelf wantrouwen, om ons vertrouwen geheel en al te stellen op Zijn goedheid. Wanneer deze twee zaken

door ons gekend worden om er geheel van verzekerd te zijn, dan zullen wij in ware gehoorzaamheid aan onze God onderworpen zijn.

Ds. Philippe de Ecclesia

Wat dat uitkiezen van God aangaat, er is niemand die er enigerwijze over kan oordelen, behalve hetgeen er ons van geopenbaard is door Zijn Woord, dat zeker is. En wij hebben verschillende gedeelten in de Schrift die er ons getuigenis van geven; en laten wij onder andere uitspraken die de herinnering waard zijn, die nemen die het zekerst is, uit het eerste hoofdstuk van de Efezen, waar melding gemaakt wordt van de oorzaak van onze verkiezing, wanneer er gezegd wordt dat zó het welbehagen van de wil van God geweest is. Daar hebt ge de oorzaak hiervan; en dat moet ons voldoende zijn, aangezien de heilige Paulus geen andere oorzaak aanvoert dan die goede wil van God; en daardoor wil hij alle verdienste en alle waardigheid uitsluiten, en wil hij aantonen dat dat uitkiezen van God om niet is en gegrond op Zijn loutere goedheid. Maar intussen moeten wij dit welbehagen van God (gelijk het gezegd is) niet zó beschouwen dat wij het afscheiden van hetgeen er volgt bij de heilige Paulus, wanneer hij er bijvoegt: in Jezus Christus. Want God heeft ons niet uitgekozen alleen maar op zichzelf, maar Hij heeft ons liefgehad in Jezus Christus, en neemt ons aan in Jezus Christus. En gelijk het gezegd is, Jezus Christus is de spiegel en het voorbeeld waarin wij de oorzaak van onze verkiezing kunnen aanschouwen; want wij kunnen niet kennen of weten of wij door God zijn uitgekozen of niet, tenzij Jezus Christus, die afgedaald is van God Zijn Vader, het ons openbaart. En vervolgens voegt de heilige Paulus er de doelloorzaak van de verkiezing bij, wanneer hij zegt: opdat wij heilig en vlekkeloos zouden worden voor Zijn aangezicht. Wij zijn dus uitgekozen volgens het welbehagen van de wil van God, in Jezus Christus; en hij zegt met name: in Jezus Christus; want wanneer wij de verkiezing buiten Jezus Christus zouden willen zoeken, zouden wij er niets van vinden; en degenen die niet in Hem zijn, zijn verworpen. Maar intussen zijn er sommigen die zeggen: Hoe zullen wij weten of wij uitgekozen zijn? Het is waar dat ik wel belijd, dat het het welbehagen van God is, wanneer ik uitgekozen ben in Jezus Christus, zonder enige verdiensten. Maar hoe kan ik weten dat ik behoort bij het getal van de uitverkorenen van God? Ik ben geen geleerde; ja en ook zou ik niet kunnen treden in die raad van God die mij verborgen is. Hoe heeft God mij dan bekend gemaakt dat ik een van Zijn uitverkorenen ben? Maar het is zeker dat wij niet van tevoren kunnen weten dat wij tot de uitverkorenen van God behoren (a priori, zoals men het noemt); dat wil zeggen dat wij in Zijn raad zijn binnengetreden om het te weten; maar achteraf (a posteriori) kunnen wij het verstaan, wanneer Hij het ons bekend maakt, en Hij het ons openbaart door Jezus Christus. Gelijk wanneer wij vuur zien, wij niet kunnen weten hoe het warmte in zichzelf heeft; maar zoveel is zeker dat wij wel zullen oordelen dat het warm is. Zo ook wanneer wij tot Jezus Christus komen, is ons dat een zeker teken dat wij uitgekozen zijn, wanneer wij verstaan, door het geloof, dat Hij ons aangenomen heeft onder Zijn bescherming en Zijn hoede. Wat het tweede lid van de voorbeschikking aangaat, hetgeen de verwerping is, het is zeker dat als wij die tegenstelling willen maken van uitkiezen en verwerpen, wanneer er gezegd wordt dat God ons gekozen heeft door Zijn wil, en door het welbehagen van Zijn goede wil, en dat in Jezus Christus, opdat, zeg ik, de tegenstelling goed zij, het diens

volgens nodig zal zijn in te voeren dat Hij er ook verworpen heeft buiten Jezus Christus. Het is waar dat sommigen gewild hebben (zoals de oude doctoren), wanneer zij gesproken hebben van verwerpen, dat verwerpen van hen die goddeloos zijn, niets anders is dan hen te laten in hun verdorven natuur; maar alles komt op hetzelfde neer. Want wanneer God Zich niet bemoeit met de mensen, en dat zij in hun verdorven natuur blijven, dan zijn zij door Hem verworpen. Niet dat men daardoor kan invoeren dat God Bewerker is van zonde. Hij is de regel van alle gerechtigheid en recht; de zaak op zichzelf blijft altijd goed, rechtvaardig en recht; maar dat Hij erover beschikt, gelijk het Hem goeddunkt, is aangezien Hij heer en meester is over alle dingen, en dat het ons niet betaamt er iets te vinden om aanmerking te maken. En dus is hetgeen aangehaald is van het uitkiezen en van het verwerpen, een onderricht dat zeer waar is, en waaraan men zich moet houden en er geheel bij blijven.

Ds. Francois Bourgoing

Men zou wel tevreden kunnen zijn met hetgeen tot nu toe gezegd is. Toch zal ik om van mijn zijde te tonen dat ik de leer goedkeur die verkondigd is, een woord zeggen. Omdat het warhoofd die de Kerk van God in verwarring brengt, voornamelijk hierop aandringt, dat onze verkiezing afhangt van ons geloof, en hij hier de orde omkeert die door God gesteld is in Zijn heilige Schrift, moeten wij verstaan dat God ons getuigenis geeft dat wij verzekerd zijn van onze verkiezing, door het geloof dat ons gegeven is. Het is dus nodig, dat de verkiezing aan het geloof voorafgaat, en dat het geloof daarna komt. En het tegenovergestelde invoeren en beweren, is de geesten van de mensen verwikkelen in dwalingen waaraan zij zich niet gemakkelijk zullen kunnen onttrekken. Daar het zó is, welke reden is er te zeggen dat wij een vrijewilsbeslissing hebben, waardoor wij vrijheid hebben te verwerpen wat God ons geven wil, namelijk, het geloof, dan wel het aan te nemen als het ons goeddunkt? Als dat zó was, waar zou dan de zekerheid zijn en de vastigheid van ons behoud? Ik zal een gedeelte van Jesaja aanhalen om deze leer te bevestigen, namelijk dat wij geheel afhankelijk zijn van het uitkiezen van God, en dat het noodzakelijk moet zijn dat die genadige goedheid van God voorafgaat voordat wij zouden kunnen geloven; en het geloof richt zich op Jezus Christus, als op zijn ware doeleinde; en wij zullen nooit toegang noch ingang hebben tot onze God, tenzij Zijn Zoon er ons brengt en er ons heenleidt; nu moeten wij allereerst weten hoe wij komen tot Jezus Christus. Zie hier wat de Profeet Jesaja zegt: Hier ben ik en de kinderen die Gij mij gegeven hebt. Welke plaats toegepast wordt door de Apostel (aan de Hebreëen, twaalfde hoofdstuk) op onze Heere Jezus Christus, die soortgelijke woorden spreekt. Dat wordt uitdrukkelijk van Jezus Christus gezegd: Hij stelt Zich voor God Zijn Vader, niet alleen als het Hoofd van de leraren en de bedienaren van het Woord van God, maar ook als de enige Leraar, door wiens mond al de oude leraren spreken. Hij stelt Zijn uitverkorenen vóór, degenen die Hem gegeven zijn. Het is waar dat wij niet naar God kunnen gaan, wij kunnen daar in het geheel niet naderen, tenzij Jezus Christus ons er met de hand heenleidt. Zó is het nodig dat wij weten dat God aan de Zoon geeft wat hij Hem aanbrengt, en dat het nodig is dat Hij Hem Zijn uitverkorenen gegeven heeft, vóórdát Hij ze Hem voorstelt. Daardoor weten wij dus dat wanneer

wij het geloof in God hebben door Jezus Christus, dat komt doordat het Hem behaagd heeft ons uit te kiezen, ja volgens Zijn raadslag, die ons onbegrijpelijk is, waarin wij ons niet aanmatigen moeten binnen te treden; wij moeten ons alleen maar tevreden houden met dat geloof dat Hij ons gegeven heeft, waardoor Hij ons een zéker getuigenis geeft dat wij tot Zijn uitgekozenen behoren. Maar wij moeten er altijd op letten, dat de Vader aan de Zoon diegenen geeft die Hij heeft uitgekozen, en die Hij niet verloren wil laten gaan. En dat wordt bevestigd door het gedeelte dat aangehaald is uit het zesde hoofdstuk van de heilige Johannes, waar gezegd wordt: Alles wat Mijn Vader Mij gegeven heeft, zal tot Mij komen. En wij moeten ervan uitgaan dat ieder die tot Jezus Christus komt Hem gegeven is door Zijn Vader. Ook moet men niet zeggen dat de mensen die vrijheid hebben naar hun goeddunken het geloof aan te nemen of te verwerpen; anders zou men moeten zeggen dat de uitverkorenen niet door God tot de zaligheid gebracht zouden zijn. Maar integendeel, wij moeten erkennen dat God de Zijnen heeft, die Hij gekozen heeft van oudsher, en die Hij hand in hand overgeeft aan onze Heere Jezus Christus; alsof Hij tot Hem zeide: Zie, Ik geef u de Mijnen, en wil dat Gij de beschermer zijt van Mijn uitverkorenen. Zó moeten wij weten dat wij op zulk een wijze in de hand van onze Heere Jezus Christus zijn dat wij aan Hem gegeven zijn door God Zijn Vader, ter oorzake daarvan dat Hij ons had uitgekozen door Zijn genadige goedheid. Want als het anders was, als dat in onze vrijheid stond het geloof aan te nemen of te verwerpen, wanneer het ons aangeboden wordt; het aan te nemen door onze eigen kracht, wat zou dat zijn? Waar zou het fundament zijn van die zekerheid van de eeuwige zaligheid die wij moeten hebben? Waarop zou ons behoud gegrond zijn? Op de ongestadige wil van de mensen? En welke zekerheid zou er zijn, als de mens dat moest uitkiezen naar zijn inbeelding, om te zeggen: Ik wil geloven! En terstond daarna zou hij alles in de steek kunnen laten. Wel, laten wij het geval nemen dat een mens een goede genegenheid heeft om te geloven, onstandvastig en veranderlijk als hij is, en dat hij van voornemen veranderen zou, dan zou hij ervan afgebracht zijn, zodra hem enige inbeelding in de geest kwam. En het zou niet anders kunnen gaan, ik zeg zelfs bij de meest standvastigen en de sterksten ter wereld, ja als ons geloof gegrond was op onze eigene kracht, zoals die ongelukkigen het beweren. Maar wanneer wij nu weten dat wij door de hand van de Vader aan Zijn Zoon gegeven zijn, en dat Hij ons onder Zijn hoede neemt, bij wijze van die begiftiging, zien wij waarop ons geloof gegrond moet zijn, waarop het zijn fundament gekregen heeft, namelijk op de goedheid en de barmhartigheid van God, verzekerd zijnde dat hetgeen de Zoon eenmaal in bescherming genomen heeft van de Vader, nooit verloren zal gaan; dat wanneer wij onder de bescherming en de hoede staan van onze Heere Jezus Christus, wij buiten alle gevaar zullen zijn; voor het minst zullen wij niet teleurgesteld worden wat het heil betreft dat Hij ons verworven heeft, en in de bezitting waarvan wij reeds treden, door het geloof dat wij in Hem hebben. Ziedaar in het kort hetgeen ik wilde toevoegen aan hetgeen de broeders gezegd hebben, om de leer te bevestigen die voorgesteld is. Voorts, ik vraag van mijn zijde in de Naam van God, dat wij ons niet laten verblinden door de grootheid van de mensen, zodat het schijnt dat zij de eenvoudigen tot de hemel moeten optrekken door hun hoogheid en uitnemendheid; want het is zó dat zij zich inspannen de waarheid Gods te verderven. Voorts, wanneer wij hier hun schone redevoeringen

zien, dat zij grote en prachtige woorden hebben om de oren van de onkundigen te vullen, laten wij ons daardoor niet laten vervoeren; maar laten wij wandelen in de vrees en de waarheid van God. Het is waar dat zij eenvoudig is, maar zij heeft meer majesteit dan al de praal en de uitnemendheid van die goed geslepen tongen die zich in ijdele woorden begeven, en die denken de waarheid Gods te weerstaan, waaraan wij altijd moeten vasthouden, zonder er ooit van afgewend te worden, op welke wijze dan ook, of om welke zaak ook die ons zou kunnen overkomen.

Ds. Louis Treppereau

Deze heilige leer is zó volledig en zó volkomen, dat het niet nodig is dat men er iets aan toevoegt. Maar het voornaamste is dat wij er ons voordeel mee doen, dat zij ons dient als bewapening tegen alle lasteraars die ons zouden willen afwenden van de ware leer van ons heil, en van de weg daarvan. En om kort samen te vatten wat wij ervan moeten kennen, laten wij weten dat wanneer er gesproken wordt van de verkiezing en van de verwerping, dat de verkiezing geschiedt door genade, en de verwerping geschiedt door een rechtvaardig oordeel van God. Want men moet niet zeggen dat God de oorzaak is van de veroordeling van de goddelozen, maar het is de misdaad die er in hén is. En zelfs, gelijk het gezegd is, ook al werden wij allen teniet gedaan en te gronde gericht, en had God nooit medelijden met ons, dan zou dat een rechtvaardig oordeel zijn, en daarin zou anders geen aanleiding zijn dan om Hem eer te geven, belijdende dat Hij een rechtvaardig Rechter is, daar Hij de goddelozen straft om hun misdrijven en om hun ongerechtigheden. En wat betreft hetgeen sommigen zeggen, dat God de personen aanneemt, wanneer Hij de één veroordeelt en de ander redt, dat is een middel dat de duivel zoekt, waardoor hij anders niet bedoelt dan de zekerheid te verduisteren en omver te werpen die wij hebben van ons behoud. Maar ook wanneer er sprake van is aan te tonen hoe God rechtvaardig is in al hetgeen Hij doet, als er een vergelijking was die waard was naar voren gebracht te worden, om ons te verstaan te geven dat de verheerlijking die God toekomt verbonden moet zijn met Zijn oordelen, zou er geen geschikter zijn, dan die welke wij hebben in de rechtspraak van de mensen. Laten wij er acht op geven, mijn broeders; daar is een rechter die een mens rechtvaardig ter dood veroordeelt, en hem veroordeelt door de een of andere doodstraf te sterven, zou men dan namelijk komen morren tegen zulk een oordeel? Neen, maar integendeel, men zou zulk een rechtspraak prijzen. O, God zij geloofd zal men zeggen. En waarom prijzen wij God niet wanneer Hij de goddelozen verwerpt? En toch moet men niet zeggen dat God de oorzaak is van hun veroordeling; maar gelijk ik gezegd heb, het is hun misdaad, die in hen is. Kortom, het uitkiezen van God is om niet gedaan, en de verwerping van de goddelozen is rechtvaardig gedaan. En intussen moet men niet onderzoeken waarom God dit doet; maar laten wij acht geven in alle nederigheid en bescheidenheid te wandelen, overwegende wat wij van God ontvangen hebben, om er Hem lof voor toe te brengen; vooral wanneer Hij ons getuigenis geeft van onze verkiezing, en Hij ons deelgenoten maakt van Zijn genade, die Hij ons rijkelijk heeft toegedeeld door Jezus Christus. En wanneer wij het eenmaal gesmaakt hebben, laten wij Zijn leer volgen, want zij is ons door Hem verkondigd, en laten wij hierin volharden tot aan het einde, niettegenstaande al de verhinderingen die zouden kunnen komen om er ons van af te

wenden. Gelijk ik aan deze goede God vraag dat Hij ons de genade bewijst er in te leven en er in te sterven.

Ds. Remond Chauvet

Mijnbroeders, ik breng God dank toe voor de grote schatten die Hij ons ontplooit in deze leer vol van vertroosting. Het is waar dat hoewel deze leer zó is als ik daareven zeide, rijk en vol van vertroosting, toch is het zó, dat het niet zonder gevaar en moeilijkheid is (wanneer men er over gaat redeneren). Maar men zou het meer ook niet kunnen oversteken, of de zee opgaan om een goede handel te drijven, zonder grote moeilijkheid en zonder dat er veel gevaar aan verbonden was. Wie over zee zou willen gaan, of het meer over, zonder schip en zonder geleide, zou zich in maalstromen begeven, hij zou zich er in kunnen storten en te gronde gaan. Maar als hij er in gaat met een vaartuig, en met een goed geleide, zal dat een vreugdevolle vaart zijn, en genotvol, ja en een die hem groot voordeel zal aanbrengen. Evenzo, wanneer wij willen handelen over de voorbeschikking van God, en dat Hij de Zijnen heeft uitgekozen, en dat Hij de goddelozen en ongerechten heeft verworpen, moeten wij daar binnengaan met de scheepvaart die voorgesteld is door de voorstellende broeder, en door hen die de leer bevestigd hebben, namelijk dat wij in het algemeen weten dat wij allen verloren en veroordeeld zijn. Maar wanneer wij zien dat God ons de genade bewezen heeft ons te verlichten en ons te roepen tot de kennis van Zijn waarheid, waardoor wij zouden weten en zeker en verzekerd zijn dat wij Zijn kinderen zijn, aangezien Hij ons voorbeschikt heeft vóór de schepping der wereld, dan hebben wij de stof en de gelegenheid om God te verheerlijken, en Hem te bewonderen dat Hij zó Zijn genade en Zijn barmhartigheid ontplooit over ons die zulke arme en zulke ellendige schepselen zijn. Wanneer wij bovendien zien dat God sommigen verwerpt, hebben wij aanleidingen stof om Zijn oordeel te kennen, dat Hij niets doet zonder rechtvaardige reden, hoewel die ons verborgen is. Laten wij bovendien komen waar de heilige Paulus ons brengt, namelijk bij die bewondering van de onbegrijpelijke geheimen en oordelen van God, om met hem te zeggen: O hoogte, o diepte en rijkdom van het geduld van God! Hoe onbegrijpelijk zijn Uw oordelen (Rom. 11 : 33). Ik wil er een woord aan toevoegen, omdat er tegenwoordig honden zijn die blaffen en hier en daar rondlopen, zoekend of zij iets zouden kunnen vinden om te bijten, en zeggen: O, men moet de mensen niet geloven, maar God. En ongelukkige, wie zegt het tegendeel? Maar wanneer de mensen zullen spreken in de Naam en met het gezag van God, en men zal aannemen alles wat zij in diens Naam naar voren brengen, zal dat zijn de mensen geloven? Maar men moet er zich niet over verbazen als zulke honden niet ophouden te blaffen tegen de leer van God, omdat zij bezeten zijn van de duivel die hen leidt en regeert. (2 Tim. 2 :26). Wij weten dat satan van oudsher de leer der zaligheid vreselijk en verschrikkelijk gevonden heeft, daarom moeten zij die tegenspreken zoveel als hun mogelijk is; gelijk wij zien dat zij anders niet pogen dan die heilige leer te verduisteren en omver te werpen, en het Evangelie van onze Heere Jezus Christus te begraven. Daarom, mijn broeders, in Naam van God, vermaan ik u allen, deze leer vast te houden die ons voorgesteld is door de mond van mensen, ja van hen die spreken in Naam van God. En hierin geloof ik, en hierin wil ik leven, volharden en sterven, door de genade van God.

Ds. Matthieu Malesian

Wij zouden veel kunnen disputeren en spreken over deze leer, maar dat zal niets zijn, tenzij wij twee punten beslist hebben. Het eerste is, dat dit zeker is in onze harten dat wij verloren zijn voor God, dat wij te gronde gericht zijn in onze natuur, en de eeuwige dood waardig; gelijk de heilige Paulus zegt in het tweede hoofdstuk van de Efezen, dat wij allen kinderen des toorns zijn en des doods voor onze God (Ef. 2:3). Het andere is, dat het nodig is voor ieder christen te verstaan waarin zijn heil gelegen is; te weten op welke wijze hij Gode aangenaam zou kunnen zijn, en op welke wijze hij zou kunnen komen tot het eeuwige leven. Maar het fundament van ons heil is gelegen en bestaat in de genadige goedheid van onze God. Het middel waardoor wij kunnen komen tot het eeuwige leven, ligt enkel in die voldoening die onze Heere Jezus Christus voor ons heeft gedaan. Bovendien moeten wij ons herinneren hoe het gedeelte van de Efezen aangehaald is, dat gelijk God ons uitgekozen heeft door Zijn loutere genade, opdat wij heilig zouden worden, Hij ons zó ook uitgekozen heeft opdat wij zouden zijn tot Zijn lof. Want er zijn twee doelen (gelijk de heilige Paulus ze stelt) daarbij dat God ons uitgekozen heeft. Gelijk wanneer iemand een huis bouwt, als men hem vraagt waarom hij het doet, zal hij antwoorden: Opdat dit een huis zou zijn. Maar is dat het laatste doel? Neen; maar dat is dat dat huis bij hem in gebruik zal zijn, dat hij ervan geniet, en dat hij erin woont. Ook wij zijn uitgekozen door God, opdat wij heilig en zonder smet zijnde voor Zijn aangezicht, tot Zijn lof zouden zijn. En wij kunnen niet zijn tot lof en tot eer van God, als wij Hem niet alle gezag en verhevenheid boven ons toekennen, en dat wij erkennen dat Hij van al Zijn schepselen gebruik maakt, gelijk het Hem goeddunkt. Ja en Hij houdt niet op rechtvaardig te blijven en alle dingen te doen in billijkheid en rechtheid. En de leer die wij gehoord hebben is goed en heilig en zeer waar. En sedert ik ervan gehoord heb, zijn er tien jaren verlopen, waarin ik de Heere bid dat Hij mij doe volharden tot aan het einde, bevestigend en goedkeurend al wat mijn broeders hebben gezegd.

Ds. Michel Cop

Mijn broeders en zusters! De leer die gij gehoord hebt is een onfeilbare leer, waaraan alle christenen zich moeten houden en daarbij volharden. En ook ik voor mij, wil door de genade van God erin leven, volharden en sterven. En hoewel deze leer reeds voldoende behandeld is, zal ik er toch ter bevestiging een klein woordje aan toevoegen. Dat is dat als wij de verwerping van de goddelozen ontkennen, en wij de verkiezing van de kinderen van God niet goedkeuren, het noodzakelijk is dat wij het Evangelie van God bespotten, en voornamelijk het woord waarvan onze Heere Jezus Christus melding maakt (in het twintigste hoofdstuk van Mattheüs), waar gezegd wordt: De Koning gezeten op Zijn troon zal tot de schapen zeggen die aan Zijn rechterhand zullen zijn: komt, gij gezegenden van Mijn Vader, ontvangt het Koninkrijk dat u bereid is vóór de grondlegging der wereld. En daartegenover: Ga weg van Mij, gij allen die ongerechtigheid doet; ga naar het onuitblusselijk vuur dat de duivel en zijn engelen bereid is. Dit oordeel hier moet dus geen werkelijkheid zijn tenzij er een eeuwige verwerping is; gelijk er ook eeuwige verkiezing is. Dit oordeel kan niet gehouden worden. Maar er is geen verandering bij God, Hij verandert nooit van voornemen; Zijn oordelen, Zijn gedachten, Zijn overwegingen zijn eeuwig. En

daarom als er (gelijk de waarheid is) veroordeelden zijn, dan moeten zij veroordeeld zijn door het eeuwig oordeel van God, door Zijn besluit, uitgevaardigd en verordend voor de grondlegging der wereld. En ook wanneer er geredden zijn, uitgekozenen en voorbeschikten, dan zijn zij het vóór de grondlegging der wereld. Wat betreft de algemene voorstelling die is, dat God wil dat alle mensen tot de kennis der waarheid komen en behouden worden, de vijanden van de waarheid nemen geen enkele uitzondering daarop. Maar, wanneer wij het in zijn algemeenheid nemen, zal er uit volgen dat er geen veroordeelden zijn; want, gelijk de profeet Jesaja zegt in het zes en veertigste hoofdstuk: Mijn raad zal bestaan, en heel Mijn wil zal uitgevoerd worden. Maar, als het zó is, als men het wil nemen, namelijk dat God wil dat alle mensen gered worden, volgt daaruit dat er geen veroordeelden zullen zijn, en bijgevolg dat het een dwaasheid is het evangelie te geloven. Daarom, mijn broeders en zusters, laten wij op onze hoede zijn, dat de lieden die goed kunnen praten ons niet misleiden met hun woorden die niet alleen ijdel zijn, maar ook lasterlijk en zeer gevaarlijk. Laten wij ons houden aan de zuivere waarheid van God, en laten wij erkennen dat er een raadslag is die niet veranderlijk is, en dat hetgeen Hij bepaald heeft van alle eeuwigheid vervuld zal worden, en dat er geen fout in zal zijn.

Ds. Jean Perery

Mijn broeders en zusters, wij hebben hier dingen gehoord die wij zozeer moeten overdenken, dat iedere verzoeking die ons daartegen kan overkomen weerstaan wordt; hetgeen ons gemakkelijk zal zijn te doen wanneer wij overtuigd en verzekerd zijn van hetgeen gezegd is. Niettemin, evenals de het laatst sprekende broeder gezegd heeft dat wij op onze hoede moeten zijn, uit vrees dat satan, door de goddelozen die zijn helpers zijn, komt om dit fundament omver te stoten waarop wij ons geloof moeten gronden, zo moeten wij ook in gedachten houden wat de heilige Paulus zegt, wanneer hij de gelovigen aanspoort, welke weg zij moeten houden, wanneer er sprake van is dat er een valse leer naar voren wordt gebracht om zich tegen God te verheffen, dat wij zulk een leer niet alleen verfoeilijk moeten achten, maar ook al diegenen die haar brengen, en dat men ze moet houden voor van God vervloekten. Het verwondert mij, wanneer mensen die zich wijzen willen noemen, op het gezicht alleen van iemand die aan komt vliegen, zich laten overmeesteren als een lichtekooi, en zich zó laten misbruiken. Want deze misbruikers beloven dingen die zij niet hebben; zij beloven de geesten van de mensen tevreden te stellen, en zelf zijn zij zó opgewonden en vervoerd in hun geest, dat zij niet weten waar zij zijn; zij beloven de mens te tonen, wat allen tezamen niet zouden kunnen begrijpen. En daarentegen weten wij dat er gezegd is, dat wanneer de mens de redenen zou willen weten van de dingen die God doet onder de zon, hij ze niet zal vinden. Hoe verbeelden wij ons dan de raad van God binnen te gaan, om vandaar te nemen wat Hij wil dat ons nu verborgen is? En zó zien wij dat deze honden die zó komen blaffen tegen deze leer anders niet zoeken dan alles ten verderve te brengen. Het is waar dat zij fraaie belijdenissen afleggen; maar laten wij op onze hoede zijn voor zulke bedriegers; hun kisten zijn leeg, intussen willen zij ons wijs maken dat er wonderveel in is. Laten wij dus toezien dat wij ons houden aan hetgeen ons getoond en geleerd is door God, om Hem de eer toe te brengen die Hem toekomt. En voorts dat onze God ons hier te saam vergaderd heeft, sommigen van honderd, anderen van tweehonderd

mijlen afstand, en dat wij gekomen zijn om in Zijn Woord onderwezen te worden; laten wij tonen hoe wij er in gevorderd zijn, en laten wij er nooit van afgetrokken worden op welke wijze dan ook. Wanneer wij vele lieden zien die trachten ons van de rechte weg af te brengen, laten wij zulke pesten ontvluchten, en laten wij geen gemeenschap hebben met zulke spotters met God. Wat mij betreft, ik betuig dat ik er mij door de genade van God nooit bij zal voegen. En daartoe vermaan ik u ook in de Naam van God, dat wij ons allen afscheiden van hun gezelschap, opdat wij niet afgetrokken worden door hun kwade samensprekingen en door hun lasteringen, van de zuiverheid van het Woord van God en van Zijn heilige leer, maar dat wij er allen in volharden tot het einde toe.

Ds. Jean Fabri

Mijn broeders, hetgeen gezegd is zowel door de broeder die de zaak voorgesteld heeft, als door de anderen die reeds gesproken hebben, is meer dan voldoende. Toch zal ik er, aangezien dit verwaande warhoofd een valse leer heeft gebracht, door te zeggen dat ons behoud gegrond is op onze vrijewilsbeslissing, en zegt dat wij niet gered kunnen worden, tenzij wij een vrijheid in ons hebben waardoor wij het geloof aannemen, en dat dat van ons voortkomt en niet van God, en dat God niet meer gunstbewijzen geeft aan de een dan aan de ander, alleen een gezaghebbend woord van de heilige Paulus bijvoegen, genomen uit het elfde hoofdstuk van de Romeinen, op welke plaats de heilige Paulus Jesaja aanhaalt in het negen en vijftigste hoofdstuk, en daar zegt: Hij die verlossing brengt zal uit Sion komen, en zal de ontrouw van Jacob wegnemen, en zij zullen van Mij dit verbond hebben, dat Ik hun zonden zal wegnemen (Rom. 11 : 26, 27; Jes. 59 : 20, 21). Zij zijn vijanden wat betreft het evangelie om uwentwil, maar zij zijn welbeminden wat betreft de verkiezing, om der vaderen wil (Rom. 11 : 28). Dat is een uitspraak waarin de heilige Paulus toont dat de ongelovigheid weggenomen is door Hem die verlossing brengt; dat de zonden ook weggenomen zijn door Hem die uit Zion komen zal, die is onze Heere Jezus Christus. Dat is dus niet de vrijewilsbeslissing. En degene die deze leer bevordert heeft, laat hij er voor een cent van het zijne toe bijbrengen, en laat hij zich bevrijden van die dwaling, waarin hij verzonken is! Daar het zó is dat wij onszelf kunnen bevrijden door onze eigen kracht, en door onze vrijewilsbeslissing, ja zelfs ook zonder te komen tot Jezus Christus, dat wij ons kunnen ontdoen (zeg ik) van zoveel hindernissen die ons terughouden, dat wij tot God niet kunnen naderen, laat die man zich bevrijden van zijn onkunde en van zijn dwalingen. Intussen zien wij, gelijk ik reeds gezegd heb, dat het onze Heere Jezus Christus is die ons bevrijdt van onze zwakheid; het is door middel van Hem dat wij aan God Zijn Vader aangenaam zijn, gelijk Hij het ook is die tussenbeide treedt tussen Hem en ons, om ons daar genade te doen vinden. Maar die genade wordt niet bewezen aan allen. De heilige Paulus toont het aan in de tweede brief aan de Thessalonicensen, het tweede hoofdstuk, wanneer hij spreekt van de mens der zonde, of de zoon des verderfs, die komen zal met tekenen en wonderen; hij voegt er bij aan het einde, dat hij een kracht der dwaling zal geven aan hen die verloren gaan, opdat zij aan de leugen geloof slaan. Daar is dus God die door. Zijn Zoon de mensen bevrijdt van de ongelovigheid, en hen bevrijdt van hun zonden. En aan de andere zijde zegt hij dat Hij een geest der dwaling

zenden zal, een krachtig werkende geest om de verworpenen de leugen te doen geloven. Dat wordt toegeschreven aan God, en het wordt Hem toegeschreven zonder Hem de fout of de schuld van de veroordeling der goddelozen toe te schrijven. En hiervoor is een tweevoudige oorzaak; er is een verwijderde oorzaak, die is de wil van God; er is een nabijliggende oorzaak, die is de kwaadaardigheid, ongelovigheid, ongerechtigheid, opstandigheid van de mens; de mens is dus waard zó verworpen te worden. Maar intussen moeten wij daar boven een andere oorzaak zien, die wij de verwijderde noemen, die is de wil van God. En dus kunnen wij wel de gevolgtrekking maken, zowel daaruit, als uit hetgeen wij nu aangehaald hebben van de heilige Paulus, namelijk, dat wij het geloof niet ontvangen van onze vrijewilsbeslissing, maar dat het is door de genade van God die ons uitgekozen heeft om ons tot Zijn Zoon te brengen, en dat wij in Hem verlicht zijn door Zijn Heilige Geest en door Zijn Woord. Wanneer wij in Jezus Christus geloven, is dat een bijzondere genade; God, daar zij in hun verdorvenheid gelaten zijn, zijn zij rechtvaardig verloren en in het verderf gestort, zonder er niettemin de fout van aan God toe te rekenen, maar aan de mensen. Wij willen God niet beschuldigen van onrechtvaardigheid; wij willen Hem niet beschuldigen van aanneming van de personen; maar dat Hij van oudsher besloten heeft wat Hij wilde doen; dat dat geweest is met billijkheid, rechtvaardigheid en rechtschapenheid; ja met zulk een rechtheid dat men er niets op moet en ook niet kan vinden om aanmerking te maken. En daarom, laten wij welverzekerd zijn, dat Hij sommigen heeft uitgekozen vóór de schepping der wereld (gelijk het gezegd wordt aan de Efezen, eerste hoofdstuk), en dat Hij de anderen verworpen heeft, volgens die uitspraak van de heilige Paulus: Dat Hij barmhartigheid bewijst aan wie het Hem goeddunkt, en dat Hij verhardt die Hij wil. En insgelijks dat wij acht geven op hetgeen er aan wordt toegevoegd, namelijk, dat wij uitgekozen worden in heiligmaking, opdat wij heilig zouden zijn; opdat wij leven in alle heiligheid en eerzaamheid. En het is de Geest der wedergeboorte die ons afscheidt en onder scheidt van de goddelozen, en die ons getuigenis geeft dat wij door God zijn uitgekozen, ja zelfs vóór de schepping der wereld, gelijk het ons te kennen is gegeven, toen wij geroepen zijn tot de kennis van God door de prediking van het Evangelie. En, mijn broeders, ik wek u op en spoor u aan, zoveel in mij is, dat gij acht geeft op degenen die het Evangelie willen vernietigen, die valse leringen zaaien, die hier dwalingen brengen en beroering in deze Kerk verwekken. Welk een schone schijn zij ook weten aan te nemen, dat gij niet op een dwaalspoor gebracht wordt, dat gij niet onstandvastig zijt en wispelturig, om te zeggen: Ik weet niet waaraan ik mij moet houden. Zodat wanneer er iemand komt die anders niet doet dan in het oor fluisteren, gij uw bezinning niet verliest. Wacht er u wél voor dat gij weggevoerd wordt door zulk een lichtvaardigheid en onstandvastigheid; maar dat gij niet voor iets dat men u over zou kunnen brengen, afgekeerd wordt van de zuiverheid en de eenvoudigheid van het Woord van God; dat gij geheel en al beslist zijt in deze leer die u nu is voorgesteld; gelijk zij ook de onfeilbare waarheid van God is. En wat mij aangaat, ik betuig dat ik er in toestem en het er mee eens ben. Ik bid God dat Hij mij de genade moge bewijzen er in te volharden tot aan het einde en er in te sterven.

Ds. Jean de Saint André

Het moet ons niet verbazen als deze leer aangevallen wordt. Satan (gelijk wij weten) die de vijand is van ons heil, valt ons aan van de zijde waarvan hij weet dat onze grootste sterkte ligt. Laten wij er daarom wèl op bedacht zijn deze leer vast te houden, en te blijven bij de eenvoudigheid daarvan. Want hoeveel te meer zij aangevallen wordt, zoveel te meer is zij noodzakelijk voor ons behoud. De heilige Schrift leert ons niet verder te gaan dan hetgeen ons noodzakelijk is te weten om de oorzaak te vinden van de val van de mens. En allen zijn verloren in Adam, en uit die alomvattende en algemene veroordeling, heeft het God behaagd door Zijn barmhartigheid diegenen terug te trekken die het Hem behaagd heeft. En degenen die onder zulk een veroordeling liggen, kunnen anders niet dan kwaad doen, en wat zij kwaad doen moet God niet aangerekend worden; want God dwingt hen niet kwaad te doen, maar dat moet toegerekend worden aan die natuurlijke verdorvenheid, en daar die verdorven natuur aan het kwaad is overgegeven, kan zij anders niet doen dan alle kwaad. Eenzelfde zaak kan goed en slecht zijn; goed in God, en slecht in de mens; want het doel dat God voor ogen heeft is goed, en het doel van de mens is slecht. Wanneer wij alle macht, alle gezag en opperhoogheid toekennen aan onze God, moeten wij Hem ook toekennen een raadsdag waarbij Hij overwogen heeft voor alle tijden wat Hij moet doen met al Zijn schepselen. En in dat geheim is het ons niet geoorloofd en ook niet mogelijk binnen te dringen. Maar wij moeten tevreden zijn met hetgeen Hij er ons van bekend maakt in het algemeen, namelijk, dat Hij in alles en overal rechtvaardig en billijk is, en dat Hij de maat niet te buiten gaat in alles wat Hij doet. Wat hen betreft die de rechtvaardigheid van God willen handhaven, en om die te handhaven tegen Zijn leer zijn, het is zeker dat zij heel de waarheid Gods verduisteren en omkeren. Want wij moeten overwegen dat de rechtvaardigheid van God verbonden is met Zijn waarheid, en dat men het éne niet van het andere moet afscheiden; op zulk een wijze dat wanneer wij zeggen dat God een zaak gedaan heeft, wij moeten erkennen dat zij goed en rechtvaardig gedaan is, daar God het heeft willen doen en Hij het gedaan heeft. Voorts laten wij er goede acht op geven dat wij luisteren naar dit gedeelte van de heilige Paulus, dat aangehaald is en zeer goed uiteengezet, te weten dat allen gered zouden worden, en dat allen zouden komen tot de kennis der waarheid. Als wij het in het algemeen nemen van alle personen, laten wij dan eens zien wat daaruit zou volgen. Want wij moeten een van tweeën besluiten: ten eerste, als allen behouden moesten worden, volgt daaruit dat er geen veroordeelden zijn, gelijk het gezegd is. Hetgeen rechtstreeks ingaat tegen het eerste artikel van ons geloof. Dus, wat mij betreft, ik stem in met hetgeen hierboven gezegd is, en keur het goed, namelijk, dat God Zijn eeuwige raadsdag heeft, waardoor Hij beschikt over al Zijn schepselen gelijk het Hem behaagt, en dat ook rechtvaardig doet, gelijk de Geest van God zovele malen betuigt in de heilige Schrift. Gode zij dank daarvoor dat het Hem behaagd heeft Zich te bedienen van Zijn uitkiezen om Zijn genade in mij te betonen, en niet om Zich te bedienen van mijn veroordeling, om er Zijn rechtvaardig oordeel in te betonen; hetgeen Hij niettemin had kunnen doen zonder mij onrecht aan te doen, en men had er niet tegen moeten murmureren, volgens de vermaning van de heilige Paulus, wanneer hij zegt: O mens, wie zijt gij die tegen God wilt pleiten? Nu verheerlijk ik mijn God daarom, dat deze leer duidelijk verstaan kan worden, gelijk zij ons nu zó

begrijpelijk is uiteengezet, dat zelfs zij die ons voorwerpen dat wij ze van de mensen verkrijgen, zich voor meer dan overtuigd moeten houden, wanneer zij de gedeelten van de heilige Schrift zien die naar voren zijn gebracht; en wij zouden niet kunnen ontkennen dat het God is die door de mond van de mensen gesproken heeft.

EINDE

Nadat de bovengenoemde Dienaren gesproken hadden, ieder op zijn beurt, en gelijk het hierboven gezegd is, maande Ds. Calvijn aan om, als er iemand was die enige twijfel had, hij dat naar voren zou brengen, opdat hem geantwoord zou worden, en een ieder geheel verzekerd werd van deze leer. Toen dat gedaan was voegde Ds. Claude Baduel er het volgende aan toe:

Ds. Claude Baduel.

Hoewel het niet nodig is dat ik spreek na zoveel uitnemende geesten, door wie de leer van ons heil ons voorgesteld is, kan ik nu daar God mij de genade bewezen heeft mij weg te trekken uit de tyrannie van de Antichrist, waarin ik zo langen tijd vastgehouden was, en hier te komen in dit heilige gezelschap, waar ik dagelijks grote vertroosting ontvang, niet verzwijgen dat ik betuig en hier belijdenis doe van mijn geloof, waarin ik wil leven en sterven. En omdat de heilige Paulus, als hij schrijft aan Timotheüs, in de tweede brief, in het tweede hoofdstuk, aantoonde welke regel de gelovigen moeten volgen, wanneer zij geroepen zijn tot de kennis der waarheid, wanneer hij zegt dat de Heere kent wie de Zijnen zijn, en dat ieder mens die de Naam van de Heere noemt, zich onttrekken moet aan alle ongerechtigheid, wil ik volgens die betuiging, zeg ik, wel tonen dat ik mij door de genade van God, afkeren zal van alle slechte leringen, en alle leugens en valsheden, mij geheel houdende aan de waarheid van God, gelijk Hij die bekend gemaakt heeft door Zijn Schrift. En dus, ik geloof in God de almachtige Vader, die ons heeft uitverkoren en gekozen vóór het begin der wereld, in Zijn Zoon, onze Heere Jezus Christus, en dat Hij ons het eeuwige leven beloofd heeft, waarvan wij reeds in het bezit zijn door geloof, toen het Hem behaagd heeft ons op Zijn tijd de prediking van het evangelie te schenken. Ik geloof in de Zoon die Zijn beeld is, die op aarde gezonden is om Zijn waarheid te prediken en te handhaven, waarvan Hij belijdenis gedaan heeft voor Pilatus, en heeft het niet geloochend. Ik geloof in de Heilige Geest, die ons getuigenis geeft in onze harten dat wij zullen behoren tot het getal van de gelukzaligen op de dag van de wederopstanding. Ik geloof de heilige Kerk, en wel de tegenwoordige, tot welke het God behaagd heeft mij te trekken, Hem biddende dat het Hem moge behagen mij er te bewaren, op zulk een wijze dat ik er kan leven en sterven. Laat dus ieder zich hoe langer hoe meer bevestigen in deze duidelijkheid en eenvoudigheid van het Woord van God, opdat wij allen tezamen verbonden, de weg volgen die de Heere wijst om te komen tot het eeuwige leven, waartoe Hij ons roept en nodigt, en om onze verkiezing te bevestigen en te bekrachtigen, laten wij er zulk een getuigenis van

geven, door ons goed leven en conversatie, zodat de arme blinden en afgodendienaars erdoor kunnen worden aangetrokken tot de kennis der waarheid, om zich in enigheid van geloof met ons te verbinden; en dat de goddelozen en verworpenen, zij die geheel hardnekkig en opstandig zijn, op zulk een wijze van ons afgescheiden worden, dat wij ze houden voor verfoeilijk en uitgebannen, gelijk zijzelf zich ook afscheiden van de Kerk van God en van de gemeenschap der gelovigen; en dat is mijn geloof. Ten slotte heeft Ds. Jean Calvin de slotsom opgemaakt biddende gelijk hier volgt:

O, mijn broeders, wij moeten God zeer hartelijk danken, omdat Hij ons uitgekozen heeft vóórdát wij het zouden kunnen weten. Want wij waren verbannen en verworpen van ons heil, en zelfs naar onze eigen natuur konden wij niet anders dan ons ervan terugtrekken, als het niet geweest was dat Hij ons uitgekozen heeft van de schepping der wereld af aan. En bovendien, ziende de goddeloze verworpenen, die ons een voorbeeld moeten zijn van het oordeel van God, laten wij erkennen dat wij hetzelfde verdiend hebben, omdat wat onze natuur betreft, wij niet beter gesteld waren dan zij. Laten wij ons die uitspraak herinneren van onze Heere Jezus Christus, dat alle boom die niet geplant is door Mijn Vader, uitgeroeid zal worden. En laten wij dus onze God verheerlijken over deze zekerheid die Hij ons geeft door Zijn Woord en door Zijn Heilige Geest, namelijk, dat gelijk Hij eenmaal Zijn Zoon in deze wereld gezonden heeft voor onze verlossing, en Hij ons door deze aanneemt, dat Hij ons ook roept tot het eeuwige leven, en tot die onsterfelijke erfenis die Hij ons in de hemel bereid heeft. Laten wij het fundament van onze verkiezing leggen op die onveranderlijke raadslog die Hij van ouds gehad heeft, en op Zijn goede wil; ja en laten wij daarbij blijven, in zulk een vastheid en standvastigheid, dat wij er nooit van worden afgekeerd, wat satan ook moge beramen; en hoewel hij Zijn helpers en dienaren heeft, die niet anders pogen dan ons van de rechte weg af te brengen waarin onze goede God ons eenmaal ingeleid heeft, laten wij er nooit van afwijken, op welke wijze dan ook. En laat het dan dus deze goede God moge behagen in ons, gelijk Hij ons uitverkoren en gekozen heeft, nu de standvastigheid en zekerheid te bevestigen die wij ervan moeten hebben, opdat wij Hem kennende als onze Vader, een waar bewijs geven dat wij de Zijnen zijn. Laten wij gedachtig zijn al onze arme broeders die nog ten onder gehouden worden in die ellendige dienstbaarheid van Babylon, onder de Roomse Antichrist. Zó zij het.

NABERICHT

Wij hebben hier ingevoegd, bevriende lezer, een slot dat zeer geschikt is voor de voorafgaande stof; niet dat deze slotsom uitgesproken is in de bovengenoemde bijeenkomst: maar bijeengezameld als ze is zowel uit de heilige Schrift als uit de oude leraren, zal zij kunnen dienen tot bevestiging voor hen die begeren te vorderen in deze heilige leer. De heilige Augustinus in het boek getiteld: Over de gave van de volharding: Zij die tegen ons ingaan, zegt hij, voeren aan dat de leer van de voorbeschikking verhindert dat de prediking nut doet. Alsof zij de heilige apostel Paulus verhinderd had zijn ambt te vervullen, die de voorbeschikking geleerd heeft op verschillende plaatsen en toch niet nagelaten heeft het evangelie te prediken. Alsook: Gelijk het nodig is dat God ons geeft goed te vermanen en te prediken, zo zijn het ook alleen diegenen die de gave ontvangen hebben, die ons horen; evenwel zegt de Heere: die oren heeft om te horen, die hore, enz. Wij prediken dus, maar zij die oren hebben om te horen, horen ons vreedzaam; maar in hen die ze niet hebben wordt deze uitspraak vervuld, dat zij horende niets horen; want zij horen met het lichamelijke zintuig, niet met de instemming van hun hart. Maar waarom sommigen zulke oren hebben, anderen niet, dat wil zeggen, waarom het aan sommigen gegeven is te komen tot de Zoon, en aan de anderen niet, wie heeft de raadslag des Heeren gekend? Zo moet men niet ontkennen wat duidelijk is, hoewel wij niet begrijpen wat verborgen is. Alsook: Ik vraag u, zegt hij, als sommigen onder de dekmantel van de voorbeschikking zich aan onverschilligheid overgeven en genegen als zij zijn hun vlees toe te geven, hun begeerten nagaan, moet men daarom oordelen dat hetgeen geschreven staat van de voorkennis van God onjuist is? Alsook: Het is wel van pas niet te willen zeggen hetgeen geoorloofd is te zeggen volgens de Schrift. Als wij vrezen dat de onkundigen geraakt worden wanneer zij ons horen spreken, waarom vrezen wij niet dat hij die in staat is de waarheid te kennen, door leugen verrast wordt doordat hij ons niet gehoord heeft? Alsook: Als de apostelen, zegt hij, en zij die na hen gevolgd zijn, zowel het een als het ander gedaan hebben, dat is heilig handelen over het eeuwig uitkiezen van God, en niettemin de gelovigen onder toom en tucht houden van een heilig leven, waarom menen deze lieden dan, overtuigd door de waarheid, dat zij goed spreken als zij zeggen, dat ook al zou hetgeen wij onderwijzen over de voorbeschikking waar zijn, men het toch niet aan het volk moet prediken? Maar veeleer is het goed het te prediken opdat degene die oren heeft om te horen, het hore, en wie heeft die tenzij dan degene die ze van God ontvangen heeft, die beloofd heeft ze te geven? Laat hij die het niet begrijpt het verwerpen als hij wil, mits hij die het begrijpt het aanneemt en erdoor verzadigd is en leeft. Want gelijk men de godsvrucht moet prediken, opdat Hij goed en behoorlijk gediend wordt, zo moet men ook de voorbeschikking prediken, opdat degene die oren heeft om te horen hore, en in God roeme over Zijn genade, en niet in zichzelf. Ziedaar wat deze heilige man ervan zegt, hetgeen niettemin verstaan moet worden onder twee voorwaarden. De eerste is, mits men er niet anders en ook niet verder over spreekt dan de heilige Schrift. De tweede, mits datzelfde wat gezegd wordt in de Schrift voorzichtig en tot stichting wordt voorgesteld; gelijk wij hopen door de genade van God, dat het zal gebeuren dat Zijn leer ten eerste moge dienen tot bevordering van Zijn eer en voor het heil van de Zijnen; en daartegenover, dat alle andere leer die hiermee in strijd is, ten val zal strekken voor al diegenen die haar volgen.